

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

Jana Vacková

Analýza literárních vazeb v knihách Petry Soukupové *Kdo zabil Snížka* a
Nejlepší pro všechny

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila uvedené bibliografické a elektronické zdroje.

V Olomouci

Podpis

Poděkování

Děkuji Mgr. Janě Sladové, Ph.D., za odborné vedení práce a poskytování cenných rad k bakalářské práci.

OBSAH

Úvod.....	5
1 Literatura pro děti a mládež	6
1.1 Žánr příběh s dětským hrdinou	8
1.2 Motiv rodiny v současné próze s dětským hrdinou	9
1.3 Detektivní próza pro děti a mládež.....	10
2 Petra Soukupová.....	12
2.1 Zařazení autorky	12
2.2 Život a dílo	12
3 Analýza a interpretace vybraných děl Petry Soukupové.....	17
3.1 Kdo zabil Snížka?.....	17
3.2 Nejlepší pro všechny.....	18
3.3 Analýza a interpretace díla Kdo zabil Snížka?.....	20
3.3.1 Prostředí a jeho atmosféra.....	20
3.3.2 Charakteristika postav.....	20
3.3.3 Rodinné vztahy v knize	23
3.3.4 Motivy a prvky.....	26
3.3.5 Kritika knihy.....	26
3.4 Analýza a interpretace díla Nejlepší pro všechny.....	27
3.4.1 Prostředí a jeho atmosféra.....	27
3.4.2 Charakteristika postav a jejich styl vyprávění.....	28
3.4.3 Rodinné vztahy a konflikty.....	32
3.4.4 Motivy a prvky.....	35
3.4.5 Kritika knihy.....	35
3.5 Autorčin styl psaní knih.....	36
3.6 Propojení obou děl.....	38
Závěr.....	43
Seznam použitých zdrojů.....	45

Úvod

Předkládaná bakalářská práce vychází z děl české autorky Petry Soukupové. Jedná se o díla - *Kdo zabil Snížka?* a *Nejlepší pro všechny*. Obě knihy vyšly v roce 2017 v nakladatelství Host. Petra Soukupová je známá svou tvorbou, jak pro děti a mládež, tak i pro dospělé. Působí především v žánrech české literatury, povídek nebo románů.

Výběr analyzovaných knih není náhodný. Zajímavé je jejich propojení, a to hned v několika hlediscích jako je čas, prostor nebo postavy. V práci se, mimo jiné, budeme i tímto jevem zabývat. Autorka knihy propojila i mezižánrově. Zatímco kniha o Snížkovi je určena dětem, *Nejlepší pro všechny* je román pro dospělé čtenáře.

V teoretické části se nejdříve budeme zabývat literaturou pro děti a mládež a jejím stručným vývojem. Blíže se zaměříme na problematiku žánru příběhu s dětským hrdinou, jelikož pro obě knihy je dětský hrdina důležitý, a na detektivní prózu pro děti a mládež. K detektivní próze s dětským hrdinou bychom zařadili knihu - *Kdo zabil Snížka?*. Poté následují kapitoly věnované samotné autorce, jejímu životu a také jejímu místu, které zaujímá v současné literatuře. Hlavním předmětem práce je obsahová analýza obou knih. Každou knihu budeme rozebírat z hlediska prostředí a jeho atmosféry, prostoru, motivů a prvků, které se v knize vyskytují, charakterizujeme postavy, které mají na děj v knihách vliv. Pro knihy Petry Soukupové je typické, že v nich řeší i rodinné vztahy a konflikty, na něž se také v jedné z podkapitol zaměříme.

Cílem této práce je analyzovat literární vazby mezi postavami, popsat jejich povahy, které by nám poté mohly pomoci k nalezení vysvětlení jejich chování, což souvisí s rozboru rodinných vztahů a situací, zejména těch konfliktních. Postavy a jejich jednání ovlivňuje i prostředí, ve kterém se zrovna nacházejí nebo trvale žijí, což je jedno z dalších hledisek rozboru.

1 Literatura pro děti a mládež

Literatura pro děti a mládež je část literatury, uzpůsobená pro mladší čtenáře. Kvůli tomuto určení je upravena tak, aby ji tito mladší čtenáři měli možnost pochopit a porozumět jí. Rozdělujeme ji na intencionální literaturu, která byla primárně určena dětem a na neintencionální literaturu, jejíž primární příjemci byli dospělí, ale po čase se tato díla stala součástí dětské literatury, zpravidla díky školní četbě, časopisům, literární výchově a uměleckým adaptacím.¹

Literatura pro děti a mládež se vyznačuje třemi funkcemi, a to funkcí didaktickou, jež má hlavně rozvíjet dovednosti a emocionalitu; funkcí poznávací, která uspokojuje dětskou zvědavost ve formách různých encyklopedií, cestopisech nebo čítankách; funkcí imaginativní, jež má za úkol rozvíjet dětskou fantazii.²

Ve středověké společnosti neměly děti dobré postavení. Kvůli častým úmrtím v raném věku bylo dětství bráno pouze jako provizorní stav, který se musí co nejrychleji překonat například zapojováním dětí do práce či brzkými sňatky a následným rodičovstvím. Děti se k příběhům dostávaly především při rodinných nebo sousedských sešlostech, při nichž se hojně vypravovalo. První texty, které byly primárně adresované dětem, byly školského a vzdělávacího rázu. Jejich rozvoj zapříčinily reformy Marie Terezie a Josefa II. Až do 19. století se na literaturu pro děti nebral zvláštní zřetel. Až jeho druhá polovina přála dětským textům více díky podnětům, které přicházely zejména z překladů děl světové literatury, ve kterých děti hrály nějakou důležitější roli. Tvorbu určenou mladým čtenářům podpořil v 19. a 20. století i sběr pohádek či jejich autorské psaní. Tyto pohádky však svým obsahem spadaly spíše do literatury pro dospělé, až později byly upravovány a uzpůsobeny dětským čtenářům. V tomto období byla literatura obohacena i o první historické či dobrodružné prózy pro děti a mládež.³

Na počátku 20. století se literatura pro děti a mládež začala žánrově rozrůstat, nicméně v této době je značně ovlivňována pedagogikou. Tuto literaturu ovlivňovaly i společenské události, jako byly obě světové války a následný komunistický režim. Ten knihy pro děti použil jako nástroj výchovy k ideologii. Docházelo však i k rozvoji stávajících žánrů, například

¹ MOCNÁ Dagmar, PETERKA, Josef. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X s. 360 - 362

² Tamtéž s. 360 - 362

³ ŠUBRTOVÁ, Milena. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež II*. Praha: Libri, 2012. ISBN 978-80-7277-506-4. s. 13 - 23

autorských pohádek, dobrodružné literatury či cestopisných románů. Od 20. století se pomalu začíná rozvíjet i dětská poezie.⁴

Rok 1989 s sebou přinesl mnoho změn v sociálně-politické sféře. Změny postihly i literaturu pro děti a mládež. Svoboda společnosti velmi zpestřila nabídku děl v tomto odvětví literatury. Rovněž tyto změny zapříčinily nárůst triviální literatury. To byl také jeden z impulsů pro založení knižních ocenění, která by alespoň částečně vyzdvihla a vyčlenila díla kvalitnější. Jedním z nich je třeba i známé literární ocenění Zlatá stuha, jehož první udělování proběhlo již v roce 1992. V tomto období se do literatury pro dospívající zařazovala častěji i dříve neprobíraná či i tabuizovaná témata, například drogy, handicap nebo i témata sexuální výchovy, což některé tituly zatraktivnilo pro čtenáře. Dále pak díla této doby skrývají jisté postupy a návody k řešení problémových situací, ke kterým v běžném životě dochází. Velké obohacení literatury pro děti a mládež přišlo i díky překladové literatuře, která přinesla mladým čtenářům zlomová díla hlavně v oblasti fantasy žánru, jehož různé světy se i v současnosti těší stále větší oblibě. Pro toto desetiletí je typický i začátek mísení žánrů či vžitých postupů. Dochází k různým žánrovým transformacím či imitacím.⁵

Zcela stagnujícím bodem po roce 1989 se stala dětská poezie. Její pomalý návrat se začal uskutečňovat až počátkem 21. století kdy zaznamenáváme zajímavé autorské počiny.⁶ Podle Mileny Šubrtové: „*Do 21. století vstupuje česká literatura pro děti a mládež jako bohatě diferenciovaná a plnohodnotná součást národní literatury, jež snese komparaci se světovým literárním kontextem a v některých vrcholných dílech dokáže navázat dialog nejenom s dětským, ale i s dospělým čtenářem.*“⁷

V současnosti se v literatuře pro děti a mládež dočkáváme jistého omlazení, jehož zdrojem jsou především impulsy osobité tvorby nových autorů nebo různé projekty a jiné aktivity v nakladatelstvích. Literatura pro děti a mládež se dostává do popředí a začíná se i hlouběji zkoumat. Nesmíme opomenout i fakt, že literární scéna již nepůsobí tak chaoticky a dostává určitý řád a podobu. Více než kdy dříve dochází ke spojování a mísení různých žánrů. Literatura se čím dál více posouvá i ve směru elektronických médií, hudby či filmu. Zároveň však knižní trh ovládají komerčnější tituly, jež se nesou v určitých trendech. Například sága

⁴ Tamtéž s. 13 - 23

⁵ URBANOVÁ, Svatava. *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2001. ISBN 80-7220-185-9. s. 6 - 7

⁶ ŠUBRTOVÁ, Milena. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež II. Praha: Libri, 2012. s. 31 – 34* 23 ISBN 978-80-7277-506-4.

⁷ Tamtéž s. 35.

Harryho Pottera (1997) od J. K. Rowling započala éru o čarodějích, *Eragon* (2002) Christophera Paoliniho ji proměnil v draky a poté přišla Stephanie Meyerová s upíry. V dnešní době mohou čtenáře ke čtení povzbudit i zfilmování atraktivních děl.⁸

Většina knih, určených pro děti a mládež, vycházejících v posledních letech, mají hodně co nabídnout. Vidíme v nich nový umělecký potenciál, zaujmou i svou obrazotvorností, poetičností, či mohou mít až filozofický přesah. Současné knihy pro děti se již nedrží striktně zažitých žánrů, dětem nabízejí i provokativní otázky či náměty, nesou sebou i masmediální a vizuální vlivy. Tato díla nám přinášejí poselství, ale zároveň si zachovávají tajemství.⁹

1.1 Žánr příběh s dětským hrdinou

Podle Dagmar Mocné tento žánr lze zařadit do univerzálních žánrů literatury pro děti a mládež a literatury pro dospělé. Kromě příběhu s dívčím či chlapeckým protagonistou bychom sem mohli zařadit i žánry jako je například literatura dobrodružná, historická, vědeckofantastická nebo novodobější literaturu jako komiks, fantasy či literatura faktu.¹⁰

Hlavní rozvoj příběhu s dětským hrdinou proběhl na přelomu 19. a 20. století. Pro autory byl tento žánr jednou z cest jak, pomocí knih, výchovně působit na dětské čtenáře. Rozvíjela se hlavně povídka výchovná, na jejíž nezávadnost a správnost dohlíželi hlavně pedagogové. Snažili se dětem v knižním hrdinovi předložit ideální vzor, který je hoden nápodoby.¹¹ V šedesátých letech 20. století došlo k rozvoji prózy s dívčí hrdinkou. Sebejisté, nekonvenční a kritické chování většiny hrdinek, které takto přistupovaly k sobě i k okolí, se stalo jedním ze znaků nové vlny literatury pro mládež.¹²

Ani tento žánr neunikl po roce 1989 změnám. Dětský hrdina se v tomto období nejčastěji stylizoval do podoby outsidera, který se snaží z této své pozice vymanit.¹³ Můžeme se však setkat i s hrdinou na útěku neboli uprchlíkem, jež je součástí příběhu, ve kterém se prolíná domácí známý prostor s prostorem cizím nebo se prostor postupně mění z cizího na známý.¹⁴

⁸ URBANOVÁ, Svatava a kol. *Literatura pro děti a mládež na začátku tisíciletí. Kontexty, problémy, trendy*. Praha: Obec spisovatelů, 2009. ISBN 978-80-904218-3-7. s. 17 - 18

⁹ Tamtéž s. 38

¹⁰ MOCNÁ Dagmar, PETERKA, Josef. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669. s. 362

¹¹ ŠUBRTOVÁ, Milena. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež II*. Praha: Libri, 2012. ISBN 978-80-7277-506-4. s. 17 - 23

¹² Tamtéž str. 27

¹³ Tamtéž str. 32

¹⁴ ČENKOVÁ, Jana. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-095-X. s. 28

Příběh s dětským hrdinou vždy disponuje určitým okruhem témat a motivů, které se vztahují k hlavnímu hrdinovi. Ten díky příběhu lépe poznává sám sebe v daném prostoru a čase. V knihách se objevují motivy hrdinství nebo týrání dítěte, osamocení, překonávání existenčních problémů, začleňování se do kolektivu, vztahy mezi ním a světem dospělých. Časté jsou i motivy přátelství až partnerství. Hlavní protagonista prochází situacemi, které na něj silně, působí a formují ho. Můžeme tedy zaznamenat i jeho rozvoj a zrání. V příběhu s dětským hrdinou bývá často využita ich-forma nebo vnitřní monology. Téměř se ovšem neseťkáme s povídkami s dětským hrdinou, které by byly určeny starším čtenářům.¹⁵

Na přelomu 20. a 21. století se naši knižní scénu začínají dostávat i prózy z německy mluvících zemí, které tuzemské čtenáře oslovily zejména netradičními tématy, jako je emancipace, předsudky v mezilidských vztazích či možnost seberealizace v rodině. Je zřejmé, že dnešní mladí čtenáři touží po příbězích, v nichž se prolíná realita s imaginací, jak nám dokazuje i série o *Harrym Potterovi* (1997), která se stále těší neutuchající oblibě. V knihách se často využívají i motivy mýtů a vznikají i nová kultovní díla v oblasti fantasy.¹⁶

V současnosti jsou již různé tvarové obměny i vypravěčské postupy vyčerpány, takže se už neočekávají žádné převratné inovace v oblasti tohoto žánru. Dětská čtenářská je ve velké míře ovlivňována médiem, takže četba a celkový postoj k literatuře je tím omezen. Dochází k jistému odklonu čtenářů od žánrů, které v minulosti dlouhodobě převažovaly, týká se to hlavně dobrodružné prózy a již zmíněných příběhů s dětskými hrdiny.¹⁷

1.2 Motiv rodiny v současné próze s dětským hrdinou

V následující kapitole se budeme věnovat samotnému motivu rodiny, protože v obou knihách, které jsou v této práci analyzovány, hraje rodina důležitou roli, stejně tak jako ve většině autorčiných knih. Tento motiv v současné literatuře pro děti a mládež již není nijak originální. Vyskytuje se čím dál častěji třeba ve formě neúplné či nefunkční rodiny, která je zapříčiněná například odloučením partnerů či smrtí jednoho z nich nebo obou. Konflikty vznikají i kvůli špatnému porozumění mezi rodiči. Spisovatelé hrdiny svých knih často staví do pozic, kdy se jejich rodiče rozvádí nebo, i jako následek rozvodu, přijde do rodiny nový člověk, který může narušit rodinné dění a hrdinové se nemohou s novými podmínkami vyrovnat. Mnohdy si i sami dětská hrdinové knih dávají rozpad rodinných vazeb za vinu či obviňují jednoho z rodičů. Autoři vykreslují pocity, psychologii a myšlenkové pochody dětí a velký

¹⁵ Tamtéž s. 32 - 33

¹⁶ Tamtéž s. 43

¹⁷ Tamtéž s. 44

důraz kladou na jejich komunikaci. V příbězích se setkáváme i s určitou nadějí, že se složité situace nakonec kladně vyřeší.¹⁸

Různé dysfunkce, které se v rodinách objevují, mohou vyústit v patologické chování. To se poté projevuje v rodinném prostředí, kde například může chybět soukromí, komunikace je na velmi nízké úrovni, takže se zde neřeší problémy nebo se úplně popírají, nebo nejsou stanoveny hranice chování. V rodině tak může docházet i k fyzickému napadání. Právě motiv domácího násilí je často tabuizovaným tématem. Zároveň by se tento jev neměl podceňovat a už mezi dětmi by měla být šířena osvěta. Šetrnou cestu, jak tento, problém zprostředkovat malému čtenáři, našla Michaela Fišarová ve svém díle *Nikolina cesta* (2012). Nikola není z těch dětí, které by měly doma idylické vztahy a k tomu má ještě mladšího brášku Martina. V knize je rovněž důležitý i motiv sourozenecké lásky, která v případě problému nabývá na síle. Čtenáři by v ní především měli najít poselství, že nejsou na takové situace sami a existuje pro ně pomoc. Mladí čtenáři by se neměli bát o těchto problémech začít mluvit. Zmínit bychom měli i sérii knih Ivony Březinové *Holky na vodítku* (2002 – 2007). Autorka mladým čtenářům přibližuje různé závislosti, do kterých se hlavní hrdinky dostanou právě díky nějaké rodinné dysfunkci. Knihy, zaměřené na tato závažnější témata, by měly zároveň sloužit i jako jakýsi návod, jak postupovat i v běžném životě, anebo naopak i jako varování, co všechno by mohlo následovat, pokud by problém nebyl řešen.¹⁹

Některé texty se soustředí na poučení a je v nich velmi zastoupená informativní a formativní složka, naopak se u nich téměř nedbá na estetickou funkci. Jde především o autentičnost. Důležité je svědectví, které se snaží předat dál. Mnohdy jsou to díla, jejichž podkladem byl deník, obsahují osobní výpověď i autobiografické prvky. Tato díla zasahují i do literatury faktu. Hrdinou často bývá jedinec neznalý dobrého rodinného zázemí, který je frustrovaný, a hledá si místo v životě.²⁰

1.3 Detektivní próza pro děti a mládež

Jelikož dětská kniha Petry Soukupové, kterou se v této práci zabýváme, vykazuje prvky detektivní prózy pro děti a mládež, krátce si nyní tuto žánrovou variantu představíme. Detektivní příběhy určené dětem a dospívajícím, stejně jako například historický dobrodružný román nebo třeba vědeckofantastický román, řadíme pod dobrodružnou literaturu. K vytvoření

¹⁸ SLADOVÁ, Jana a kol. *Dětství a dospívání v současné literatuře pro děti a mládež*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014. ISBN 978-80-244-4025-5. s. 9

¹⁹ Tamtéž s. 17 - 18

²⁰ Tamtéž s. 28 - 29

této žánrové varianty dopomohla i próza s dětským hrdinou, v jejíchž příbězích se většinou objevují mezilidské vztahy, dotýkající se dětských hrdinů. Děj detektivních próz pro děti a mládež bývá doplněn o nějaký zločin, který se často stává i ústředním motivem a skupina dětí se ho snaží vyšetřit. Přitom mohou mimoděk upevňovat svá přátelství mezi sebou, či díky okolnostem vospět a poznat lépe sebe sama. Děti se často v detektivních příbězích opírají o své zkušenosti, ty pak zúročují hlavně, pokud vyšetřování probíhá na známých místech. Často však, kvůli atraktivitě příběhu, jsou protagonisté přivedeni i do míst, kde dosud nikdy nebyli.²¹

Jedná se o vcelku mladé čtenářské odvětví, které se začalo objevovat až od 30. let 20. století a mezi jeho hlavní průkopníky se řadí například Václav Řezáč s dílem *Kluci, hurá za ním* (1933), František Langer a jeho *Bratrstvo bílého klíče* (1934) nebo velmi známé *Rychlé šípy* (1938) Jaroslava Foglara. V současnosti i do dětské detektivky začínají pronikat další žánry, třeba u námi analyzovaného díla *Kdo zabil Snížka?* pozorujeme propojení s příběhem s dětskou hrdinkou.²²

²¹ DUŠKOVÁ, Lucie. *Současná česká detektivka*. Ladění. 2002 (1). s. 2 ISSN 1211-3484.

²² Tamtéž s. 4

2 Petra Soukupová

2.1 Zařazení autorky

Autorčina tvorba zasahuje hlavně do 21. století. Škála próz a publikujících spisovatelů se rozrůstá jak hodnotově tak i tematicky a generačně. Do nové epochy zasahují i starší spisovatelé, kteří publikovali už třeba v šedesátých letech a i v miléniu se drží stále svých osvědčených motivů, jako byl život za protektorátu, který popisují na základě osobní zkušenosti. Do této skupiny bychom mohli zařadit například Josefa Škvoreckého, Arnošta Lustiga nebo Viktora Fischla. Autoři v této době navazují na své práce z dob devadesátých, které obohacují o prvky postmoderny, ironie a o experimenty, či mísí několik žánrů do sebe. Některé jejich příběhy vyzařují pochmurnou atmosféru ztracených životních jistot, nadějí a vlastního mládí. S tím se setkáváme hlavně u autorů Jana Balabána nebo Jiřího Hájíčka. Jiní autoři, jako třeba Miloš Urban nebo Michal Viewegh, se ve svých dílech rozhodli pro satirickou kritiku současné politické scény.²³

Petra Soukupová patří k těm výraznějším autorům nového století. V rámci těchto skupin bychom ji zařadili do převážně mladší až nejmladší generace, spolu s autorkami Natálií Kocábovou a Janou Šrámkovou. Tyto spisovatelky se ve svých dílech věnovaly mezilidským vztahům, citovým problémům a hledání vlastního já ve světě, který nemá pevně určený čas. Vedle této skupiny můžeme rozlišit ještě autory Petru Hůlovou, Martina Ryšavého nebo Markétu Pilátovou. Tito autoři se snažili najít inspiraci v nových motivech, a tak děje svých příběhů zasazují do exotických prostředí jako je Sibiř či Jižní Amerika.²⁴

2.2 Život a dílo

Vášnivá čtenářka milující moderní anglosaskou literaturu a držitelka několika literárních ocenění Petra Soukupová se narodila 25. července 1982 ve městě Česká Lípa. Většinu svého života však prožila v Praze. Po vystudování pražského gymnázia se rozhodla hlavní město opustit na delší dobu. Odešla studovat do Brna, obor česká literatura-historie, na filozofické fakultě. Dlouho zde ale nevydržela, v rozhovoru pro časopis Respekt uvedla, že Brno ji k srdci nepřiřostlo. Tento chybný krok vysvětluje odlišnou gymnaziální představou o

²³ FIALOVÁ, Alena. *V souřadnicích mnohosti – Česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2410-7. s. 341 -342

²⁴ Tamtéž s. 341 -342

zvoleném studiu a následnou realitou. Nakonec se jejím vystudovaným oborem stala dramaturgie a scenáristika na FAMU v Praze.²⁵

Svou první krátkou povídku, o dívce, která touží po kotěti, a tak ho za vysvědčení dostane, napsala, když jí bylo sedm nebo osm let.²⁶ O psaní však nejdříve vůbec neuvažovala a myslela si, že bude kreslit. To ji ovšem tolik nenaplnovalo, a tak se rozhodla pro psaní. Ve svých patnácti letech již byla rozhodnutá, že chce napsat knihu. První člověk, který četl nějaké její práce, byl její nejlepší kamarád, se kterým si na gymnáziu posílali dopisy, a který jí řekl, že její psaní není vůbec špatné.²⁷

Toto tvrzení se potvrdilo hned na začátku autorčiny spisovatelské kariéry, kterou odstartovala prvotinou, jež vyšla v roce 2007 v nakladatelství Host pod názvem *K moři*. Za prózu, kterou sepsala ještě při studiu na vysoké škole, dostala Cenu Jiřího Ortena. Porotu překvapila zdánlivou jednoduchostí a přímočarostí, se kterou je kniha psána. Podle Pavla Janouška tato tvorba odkazuje k Virginii Woolfové a její klasické próze *K majáku* (1927).²⁸ „... *Přirozená obratnost vyprávění, „prosté“ a čisté prezentování klíčových témat i tragických dějových zlomů staví tuto prózu do první kategorie české literatury.*“²⁹ Za svůj debut byla dále nominována i na Cenu Josefa Škvoreckého 2008 a Magnesii Literu 2008.³⁰

O dva roky později se znovu rozepsala o intimních rodinných a partnerských vztazích. Tentokrát však autorka využila i dětských hrdinů jako vypravěčů dvou ze tří povídek, které propojuje téma odchodů a ztrát a jež vyšly pod názvem *Zmizet* (2011). „*Na první pohled jsou to obyčejné obrázky ze života: sourozenecké šarvátky, všední starosti rozvedených matek i pubertálních dětí, drobná či větší traumata z dětství, která budou nebo taky nebudou v dospělosti zapomenuta. Ale už na ten druhý je jasné, že jde o víc. Soukupová mistrně popisuje detaily situační i ty, které se odehrávají pouze v hlavách hlavních hrdinů – a o ty běží především.*“³¹ I toto dílo Petře Soukupové vyneslo cenu, a to hned Magnesii Literu 2010 –

²⁵ FORMÁNEK, Jaroslav. *Literatura je normální práce*. petrasoukupova.cz [online]. 20. 1. 2008, [cit. 20. 1. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/rozhovor-Respekt.html>

²⁶ E-knihovna. *Petra Soukupová, oblíbená česká spisovatelka o eknihách a svých začátcích*. eknihovna.cz [online]. [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.eknihovna.cz/rozhovory/petra-soukupova/>

²⁷ ŠAFRÁNEK, Šimon. *Uklizeno Petra Soukupová*. petrasoukupova.cz [online]. 6. 8. 2009, [cit. 5. 3. 2022] Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/rozhovor-Instinkt.html>

²⁸ SOUKUPOVÁ, Petra. *K moři*. petrasoukupova.cz [online]. 2008, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/k-mori.html>

²⁹ VANĚK, Petr. *Cena Jiřího Ortena (2008)*. iliteratura.cz [online]. 12. 11. 2008, [cit. 5. 3. 2022] Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/Clanek/23349/cena-jiriho-ortena-2008>

³⁰ SOUKUPOVÁ, Petra. *K moři*. petrasoukupova.cz [online]. 2008, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/k-mori.html>

³¹ SOUKUPOVÁ, Petra. *K moři*. petrasoukupova.cz [online]. 2008, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Zmizet-Instinkt.html>

Kniha roku, a nominaci na Cenu Josefa Škvoreckého 2009. Autorčina kniha se stala populární i za hranicemi. V Polsku se kniha dostala až do semifinále střeoevropské literární ceny Angelus 2013.³²

Spisovatelčina další kniha s názvem *Marta v roce vetřelce*, kterou vydala v roce 2011, sleduje devatenáctiletou Martu, která má zdánlivě bezstarostný život. Úspěšně odmaturovala, byla přijata na vysokou školu a na letní brigádě se i zamiluje. Tato kniha sice kritiky moc nenadchla a nedočkala se ani žádné ceny či nominace, přesto je velmi zajímavá už jen tím, že je psána deníkovými zápisky po dobu jednoho roku, aniž by byl vynechán jediný den. Poněkud netradiční se může zdát i samotný autorčin styl, kterým se rozhodla popisovat tento, na první pohled nepřilíš originální, příběh. Věty jsou velmi krátké, lakonické a často v nich chybí sloveso nebo se vyskytují vulgarismy. To mohlo zaskočit hlavně čtenáře zvyklé na klasické postupy obsahů knih. Celé to poté na čtenáře působí depresivně až bezmocně a ani konec nám nějakou naději a úlevu nepřinese zejména proto, že se autorka snažila o co nejreálnější ztvárnění, jelikož zápletka tohoto příběhu se nám klidně může stát i v běžném životě.³³

Ve středu 30. ledna 2013 se autorka stala maminkou, když porodila dceru Marlu.³⁴ Ani to ji ovšem příliš dlouho nezastavilo v její slibně rozjeté spisovatelské kariéře a hned o rok později vydává svou první dětskou knihu *Bertík a čmuchaadlo* (2014). I zde se věnuje vztahům, tentokrát ale z pohledu devítiletého chlapce Bertíka, který se potýká s rozvodem rodičů a novým přítelem, kterého si jeho maminka přivedla, což je pro něj těžká životní změna, se kterou se odmítá smířit a chce všechno jako dřív. Je vzteklý, na okolí protivný, a žárlí. Jednoho dne v lese potkává čmuchaadlo, které poté Bertíkovi pomáhá přijmout jeho neutěšenou situaci a vyrovnat se s ní. Knižní kritika tuto knihu přirovnává k dílům Jaromíry Kollárové, Hany Bořkovcové nebo třeba Markéty Zinnerové.³⁵ Tato kniha byla oceněna cenou White Ravens 2015 a vyšla v Polsku i Chorvatsku.³⁶

³² SOUKUPOVÁ, Petra. *Zmizet*. petrasoukupova.cz [online]. 2010, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/zmizet.html>

³³ SOUKUPOVÁ, Petra. *Marta v roce vetřelce – kniha, která v člověku zanechá stopu*. petrasoukupova.cz [online]. 20. 12. 2011, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Marta-CBDB.html>

³⁴ ŠÍDLOVÁ, Tereza. *Spisovatelka Petra Soukupová porodila dceru Marlu*. magazin.aktualne.cz [online]. 30. 1. 2013, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kratke-zpravy/spisovatelka-petra-soukupova-porodila-dceru-marlu/r~i:article:770086/>

³⁵ OPLATKOVÁ, Martina. *Když pomůže zvířátko*. petrasoukupova.cz. [online]. 4/2015, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Bertik-Knizni-novinky.html>

³⁶ Soukupová, Petra. *Bertík a čmuchaadlo*. petrasoukupova.cz [online]. 2015, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/bertik-a-cmuchaadlo.html>

Další z románů Petry Soukupové *Pod sněhem* spatřil světlo světa v roce 2015. Popisuje zdánlivě normální situaci, kdy se tři sestry vydávají na cestu autem k rodičům na oslavu otcových narozenin. V autě se však začnou rozebírat jejich životní osudy, dětské vzpomínky nebo i nesplněné sny, čímž se mezi nimi zvyšuje napětí, které vrcholí i na oslavě v domě rodičů. Kritika tentokrát ke knize nebyla příliš přívětivá. Kniha je podle některých příliš pesimistická a pravdu o životě autorka předkládá až příliš černě. Příběh stojí spíše na obyčejnostech a chybí mu větší dějové zvraty.³⁷ V jiné recenzi autor Michal Polák zdůrazňuje své obavy z toho, že pokud autorka zůstane u psychologických vztahových románů, nemusela by se poté její tvorba nikam posunout, což by byla, vzhledem k jejímu talentu, velká škoda.³⁸

V roce 2019 přivítala knihkupectví nový autorčin přírůstek a zároveň i její třetí knihu určenou pro děti. *Klub divných dětí* se jeví úspěšněji, než *Kdo zabil Snížka?*, protože byl nominován na Zlatou stuhu. Zde se autorka inspirovala vlastními problémy, které ji v dětství trápily. V jednom rozhovoru uvedla, že se snažila vždy usnout dříve, než rodiče, aby neměla pocit, že pak zůstane vzhůru jediná na světě. Svěřila se i o své neobratnosti v kolektivu a své obezitě. „*Jak už jsem napsala, něco mají ze mě, něco je vymyšlené a jedna postava je inspirována mým bývalým přítelem.*“³⁹

Jako „*žádné překvapení ani zklamání*“ označil kritik Radim Kopáč další dílo Soukupové - *Věci, na které nastal čas*, kterého se, jako řadu předešlých, ujalo nakladatelství Host a v roce 2020 ho vydalo. I tento román v povídkách se zaměřuje na rodinné vztahy, tentokrát z pohledu delšího časového úseku, zhruba dvou dekad. Ani zde se nejedná o optimistickou látku. V knize sledujeme vývoj vztahu Richarda a Alice, který přes všemožné peripetie směřuje k postupnému zániku.⁴⁰ Ve stejném roce vyšla i kniha *Krvavý Bronx*, která se skládá z povídek od různých současných autorů, jež v ní navozují temnou a děsivou atmosférou

³⁷ ČECHLOVSKÁ, Magdalena. *Tři sestry na cestě. Nemilosrdná autorka Soukupová napsala trpkou road movie.* iHned.cz [online]. 28. 4. 2015, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Pod-snehem-iHned.html>

³⁸ POLÁK, Michal. *Kniha Pod sněhem Petry Soukupové ubezpečuje, že dospělost nechceš.* Český rozhlas, Radio Wave. [online]. 3. 4. 2015, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Pod-snehem-Radio-Wave.html>

³⁹ ŠTĚPÁNEK, Radek. *Klub divných dětí jsem psala i pro rodiče, aby svým dětem víc porozuměli.* kavarna.hostbrno.cz [online]. 21. 11. 2019, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <https://kavarna.hostbrno.cz/clanky/klub-divnych-deti-jsem-psala-i-pro-rodice-aby-svym-detem-vic-porozumeli>

⁴⁰ KOPÁČ, Radim. RECENZE: *Novinka Petry Soukupové není ani překvapení, ani zklamání.* idnes.cz [online]. 30. 11. 2020, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/recenze-kniha-veci-na-ktere-nastal-cas-roman-petra-soukupova-novinka-nakladatelstvi-host.A201130_092606_literatura_kiz

díky motivům vražd, nelegálních potratů, krádeží, nebo sňatkových podvodů. Celá kniha se odehrává v 19. století. Petra Soukupová přispěla svou povídkou s názvem *Na houby*.⁴¹

Petra Soukupová ovšem není jenom spisovatelka. Působila rovněž jako dramaturgyně v seriálu *Ulice* a scenáristiku využila u sitcomu *Comeback* mezi lety 2008 – 2010 i u seriálu *Kosmo*. Od roku 2009 také pravidelně psala povídky do antologií nakladatelství Listen, a do dalších různých deníků nebo časopisů.⁴² Podle své povídky *Na krátko* napsala scénář, který získal 3. místo v soutěži Cena Sazky za nerealizovaný scénář.⁴³

⁴¹ Host. *Krvavý Bronx*. hostbrno.cz [online]. 2020, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.hostbrno.cz/krvavy-bronx/>

⁴² SOUKUPOVÁ, Petra. *Petra Soukupová - životopis*. petrasoukupova.cz [online]. [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/zivotopis.html>

⁴³ FIALOVÁ, Alena a kol. *V souřadnicích mnohosti. Česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. 1. vyd. Praha: Academia, 2014. 817 s.

3 Analýza a interpretace vybraných děl Petry Soukupové

V následujících podkapitolách se budeme věnovat samotné analýze a interpretaci dvou knih od Petry Soukupové *Kdo zabil Snížka?* a *Nejlepší pro všechny*. Tak jako autorka je známá tím, že ve svých knihách rozebírá hlavně mezilidské a rodinné vztahy, tak i my se soustředíme v následujících analýzách u obou knih hlavně na toto téma. Klíčové pro nás bude detailněji poznat hlavně postavy a jejich povahy, které by nás mohly dovést k vysvětlení, proč tak často dochází k vyhoceným rodinným situacím a proč se vlastně postavy chovají, i vůči sobě, zrovna takto. Postavy však ovlivňuje i prostředí, ve kterém se nacházejí, takže dáme prostor i této problematice. Zaměříme se však blíže i na samotné motivy a prvky v knihách a také na ohlasy, které vzbudily.

3.1 Kdo zabil Snížka?

Dílo je autorčinou druhou knihou, určenou pro děti a mládež, konkrétně pro čtenáře od devíti let. Kniha je rozdělena na dvě části. První pojednává o příběhu Snížka a ve druhé se vyšetřuje jeho zabití. Oběma částmi nás provede hlavní hrdinka Martina. Bydlí s rodiči a osmnáctiměsíčními dvojčaty Julií a Ninou, v malé vesnici, ve které na stálo žije pouze několik obyvatel. Martina touží po psovi, který by byl jenom její, ačkoli v té době mají už jednoho na zahradě - Ďapku.

„Ďapka ale byla malej pejsek a nikdy nechodila ven ze zahrady a já jsem v druhý třídě úplně milovala knížku Děti z Bullerbynu a tam má kluk psa, kterej je jenom jeho, a já jsem hrozně začala chtít psa, kterej by byl jenom můj.“⁴⁴

Rodiče nejdříve nesouhlasí, nakonec ale, po smrti Ďapky, otec Martinu vezme ke svému známému, který má štěňata. Martina si ovšem nevybere úplně podle představ rodičů.

*„To je takovej chcípáček,‘ řekne pan hajný, ‚z toho nic nebude.‘
,Vem si nějaký pořádný,‘ řekne táta, ale já už to bílý štěně držím v náručí... Pojmenuju ho Snížek. Ale není to dobrej pes. To se ukáže, až když vyroste. Ale že je hluchej, to se ukáže už za pár dní.“⁴⁵*

Se Snížkovou hluchotou nikdo nepočítal. Takto postižený pes by potřeboval speciální výcvik a notnou dávku trpělivosti a času. Ten ovšem nemá ani Martiny otec, tak ani její matka,

⁴⁴ SOUKUPOVÁ, Petra. *Kdo zabil Snížka?*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-226-8. s. 11

⁴⁵ Tamtéž s. 18

kteřou plně zaměstnávají dvojčata. Martina zase nemá žádné zkušenosti ani s výcvikem zdravého psa, natož s hluchým. Ze Sněha se stává divoký, agresivní pes a díky svému postižení i značně neovladatelný, čímž budí silné nesympatie i strach v okolí. Martina to s ním ale nevzdává a snaží se ho chránit do poslední chvíle. Tedy dokud ho jednoho rána neobjeví v příkopu u cesty k lesu mrtvého.

„Sníh vypadá, jako kdyby spal, akorát má otevřenou hubu, jako by mu bylo vedro. Dívám se na svého mrtvého pejska a jediný, co v tuhle chvíli cítím, je taková zvláštní úleva, že vypadá takhle, že třeba není přejetej, že z něj nevyhlízají vnitřnosti jako ze zvířat přejetých na silnici, protože já ho budu muset nějak odnést a pohřbít.“⁴⁶

Ve druhé části knihy Martina rozjíždí vyšetřování. Pomáhají jí s tím její kamarádi ze vsi – Faňa, jeho bratr Kája a v neposlední řadě i Viktor, který se nedávno přestěhoval z Prahy, a jež je i jedním z motivů, který propojuje tuto knihu s dílem Nejlepší pro všechny. Martina si vytvoří do sešitku seznam podezřelých a ten poté se svými pomocníky prověřuje. Neúmyslně při tom odhaluje i vesnické poměry a vztahy mezi obyvateli. I samotní dětští hrdinové se mezi sebou několikrát nepohodnou, zejména proto, že Martina se za každou cenu snaží hájit Snížka proti všemu a všem. Na konci dochází k usmíření.

3.2 Nejlepší pro všechny

Knihu Nejlepší pro všechny pojednává o rodinných vztazích v rodině Ptáčkových a o povahách jejích členů. Děj knihy utváří především ústřední trojice, skládající se ze sedmdesátileté Evy, její zhruba třicetileté dcery Hany a Hanina desetiletého syna Viktora. Knihu začíná v momentu kdy Hana, toužící po úspěchu a uznání v hereckých kruzích, dospěje k názoru, že na výchovu Viktora a na maléry, kterými je proslulý, už nestačí. Jako řešení, o kterém si zároveň myslí, že bude pro všechny nejlepší, jí napadne, dát ho na čas na výchovu k matce. Zároveň bude mít i čas na svou kariéru, ve které vlivem brzkého otěhotnění, zatím nedosáhla takových úspěchů, jak si představovala.

„,Viktore, já jsem mluvila s babičkou a už jsme to asi vymysely.‘ ,Jako co?‘ Jak se řekne babička, tak tam bude nějaký problém. ,Nastoupíš do školy tam.‘ ,Kam tam?‘ ,Tam, v Rybný.‘ ,V jaký Rybný?‘ ,No v jaký asi, v naší Rybný, u babičky.‘“⁴⁷

Eva se snaží sžít s náhlým odchodem svého manžela Jindřicha, který umřel na mrtvici ve spánku. K tomu, aby se nezhroutila, jí pomáhá její každodenní rutina, jež zahrnuje i brzké

⁴⁶ Tamtéž. s. 57

⁴⁷ SOUKUPOVÁ, Petra. *Nejlepší pro všechny*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-547-4. s. 12

vstávání a pečení koláčů či kišů. Ty vozí své známé do kavárny. Z Hančina nápadu, že Viktor u ní bude na čas bydlet, je také vcelku nadšená. Bere to jako další rozptýlení v její smutné situaci, jen se obává, aby Hana dostala svého slova, což je vlastnost, kterou Hana postrádá.

Počátky soužití Evy s Viktorem jsou těžké a složité. Viktor je nevychovaný, od Hany nemá žádné návyky, do vesnického prostředí se vůbec nehodí. Zajímají ho jen hry na počítači a telefon. Samozřejmě, že ho dále doprovázejí maléry (pokusí se i utéct do Prahy), které však už teď řeší Eva a Hana poté pouze analyzuje, co Eva udělala špatně, a jak to měla udělat správně, ovšem správně podle sebe. Hana trpí výčitkami ze svého rozhodnutí a má pocit, jako kdyby svého syna ztrácela, pokud ho nechává pod vlivem matky. Zároveň ale dostává nabídku natočit seriál *Nocturno*, který by jí konečně otevřel pomyslné dveře do vyšších hereckých kruhů a taková nabídka se neodmítá ani, pokud jde o rodinu.

„ (...) a teprve za třetí, protože poprvé od té doby, co ho mám, chci nějakou roli, po deseti letech, nemůžu to odmítnout, a možná jsem špatná matka, nejhorší matka na světě, ale já jsem taky člověk, který něco chce, a mám na to právo, anebo třeba nemám, ale stejně to chci a potřebuju, jestli mám se sebou žít dál, a moje máma by mě měla podporovat a ne jen neustále všechno zpochybňovat, (...)“⁴⁸

A právě díky své honbě za hereckým uznáním a úspěchem v *Nocturno* Hana snad poprvé něco pořádně dodrží a Viktor je u babičky na celé jedno pololetí. Eva je na rozdíl od Hany ve výchově důsledná a neústupná a dokáže si poradit i s věcmi, které jsou mimo její věkovou kategorii, třeba jak dostat Viktora od počítače. Viktor se postupně stává samostatnějším, starostlivějším a šikovnějším chlapcem, který se do venkovského prostředí zamiloval a našel si cestu i ke své babičce. Jeho průšvihy se na konci knihy už takřka neobjevují nebo jsou to jen malé klukoviny oproti tomu, co vyváděl na začátku knihy. Dá se tedy tvrdit, že tento krok sklidil úspěch a pro další život Viktora byl zásadní.

„Hana na chvíli pocítí pýchu a radost, nejenom máma to dokázala, ona to přece vymyslela, a hele, Viki se zlepšil, celkově je teď poslední dobou nějaký příjemnější a máma je taky v pohodě, peče si ty svý koláče a uráží se jako vždycky takže může být ráda, že je to tak, jak to je.“⁴⁹

Hana žije po celou dobu jen svým seriálem a její postava se vyvíjí spíše pozvolna a jen po psychologické stránce. Naopak Eva začíná čím dál více chřádnout i po stránce fyzické, až

⁴⁸ SOUKUPOVÁ, Petra. *Nejlepší pro všechny*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-547-4. s. 96

⁴⁹ Tamtéž s. 304 - 305

odejde úplně. Její stáří jako kdyby ještě více umocňoval fakt, že má u sebe velmi mladého Viktora a jeho kamarády.

3.3 Analýza a interpretace díla Kdo zabil Snížka?

3.3.1 Prostředí a jeho atmosféra

Příběh, odehrávající se v současnosti tedy na počátku 21. století, je vsazen do prostého venkovského prostředí vesnice Rybná, které může působit i trochu odtrženě od zbytku světa. Na stálo tu žije pouze několik obyvatel, kteří o sobě sice navzájem vědí, ale víceméně si každý žije po svém a nějak zvlášť se o sebe nezajímají. Kniha mapuje přibližně období jednoho roku. Lze to usoudit z toho, že na začátku si Martina psa nejdříve přeje na Vánoce a na konci knihy spolu děti bruslí.

„Franta řekne, že není žádné srab, ale že to je prostě pitomost, já slezu ze stromu a že teda jdu sama, jenže Král zrovna vyjde na verandu s hrnkem kafe a zapálí si cigaretu a já se rychle schovám. Vrhnu se do trávy, a jak tam tak ležím, cítím, jak mi mokro prosakuje oblečením a všechno mě studí, a trvá hrozně dlouho, než Král zase zajde dovnitř a Faňa na mě pískne, že už můžu vstát.“⁵⁰

Nejvíce částí knihy se odehrává na podzim a v zimě, takže je příběh protkaný sněhem, deštěm a několikrát se v knize objevuje i motiv mokra, jak můžeme vidět z ukázky. To celé do příběhu vnáší poněkud ponurou atmosféru.

3.3.2 Charakteristika postav

Kniha je celá psána z pohledu Martiny Vávrové, coby zhruba desetiletého děvčete, pokud uvažujeme, že stejně jako Viktor chodí do 5. třídy. Jak uvádí v rozhovoru sama autorka, je pro ni dítě v tomto věku nejzábavnější.

„Mně se to nějak dobře píše. Je pro mne snadné si představit ty reakce, to, že cítím a prožívám svět okolo jako desetiletý kluk. Nebo holka. Dítě kolem deseti je pro mne nejzábavnější...“⁵¹

Příběh je vyprávěn v přítomném čase v ich-formě. Díky čemuž můžeme sledovat, jak se na různé události dívá svým dětským pohledem a poté je srovnat s pohledy dospělých, kterými se zabývá hlavně druhá kniha Nejlepší pro všechny. Promluva Martiny je velmi autentická. Vyjadřuje se hovorovou češtinou, tak jak je pro děti v jejím věku typické, bez

⁵⁰ Tamtéž s. 84

⁵¹ PETRŽELKOVÁ, Hedvika. *Petra Soukupová: Správnou cestu člověk stejně nezná*. petrasoukupova.cz [online]. 18. 5. 2015, [cit. 15. 2. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/rozhovor-Lidovky.html>

použití složitých slov, nezabíhá do přílišných detailů, řekne jen to, co je v dané chvíli potřeba. Dospělé okolo sebe často hodnotí jen na základě jedné zkušenosti. K prozření, že ne každý je přesně takový, jak se na první pohled jeví, dojde hlavně u pana Zelenky. Šíře jejího vypravěčského záběru není nijak široká. Zajímá se pouze o Snížka a o vše, co je s ním úzce spojené nebo by mohlo pomoci k nalezení jeho vraha. Vše, co během pátrání zjistí, je bezděčné a Martina působí dojmem, že jí je jedno vše, co nijak nesouvisí s jejím psem, ačkoli některé zjištěné informace by jiným otřásly.

Martina není úplně typická desetiletá holčička. Venkovské prostředí ji formuje do role statečné, nezávislé dívky, která se nebojí říci svůj názor nebo se naštvat na své kamarády a být sama. Ve svém věku ví přesně, co chce a jde si za tím, jak ukazuje hlavně druhá část knihy, zabývající se vyšetřováním. Kromě své touhy po vlastním psovi je spokojena s tím co má i se svými kamarády Faňou a jeho bratrem Kájou, Bohoušem a později i Viktorem. Nerozumí si s dívkami a zatím se v holčičím světě moc nenašla.

„Faňa je můj nejlepší kamarád navždycky a Káju a Bohouše mám taky celkem ráda, a hlavně jsem ráda, že všichni moji kamarádi jsou kluci, protože nechápu, o čem bych se bavila s holkama, a nesnáším sukně a šaty a úplně nejvíc nesnáším punčocháče. Když je třeba první školní den, tak máma chce, abych si vzala punčocháče a sukni, ale já si je stejně hned sundám a radši mám holý nohy než ty nepříjemný punčocháče.“⁵²

To, že není úplně holčičí typ, dokazuje i tím, že se klidně popere i se staršími kluky z učňáku ve snaze zjistit, zda jí nezabili Snížka.

„Ale s panenkama si teda nehraju ani nějaký pitomý hry s figurkama zvířátek, a nebaví mě řešit nějaký náramky a tak, a když je na mě někdo hmusnej, tak se chci prát a vůbec nechápu, že ostatní holky se třeba rozbrečí a nikdy se neperou.“⁵³

Ačkoli by se na první pohled mohla jevit jako dosti umíněné a tvrdohlavé děcko, které by bylo ochotno udělat cokoli, jen aby dostalo své představě o vlastním psovi. Dokonce kvůli tomu odmítne i mobilní telefon, který jí rodiče místo psa na Vánoce dají, protože po něm, ani po jiných výstřelcích moderní doby netouží, v průběhu děje nás Martina přesvědčí, že je vcelku cílevědomá dívka, která se nebojí vzít věci do svých rukou a zorganizovat plán pátrání, podle kterého se vytrvale a neúnavně řídí. V knize poté už nenajdeme zmínku, že by Martina ještě něco tak potřebovala, což by mohlo ukazovat na její skromnost a spokojenost s tím, co

⁵² SOUKUPOVÁ, Petra. *Kdo zabil Snížka?*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-226-8 s. 22

⁵³ Tamtéž s. 22

má. Dalo by se očekávat, že jakmile Martina opravdu štěně dostane, po několika týdnech o něj ztratí takový zájem a pes připadne na starosti rodičům, jak to velmi často bývá. Ovšem Martina si je vědoma svého úředu a o psa se snaží starat i ho vychovávat, což jí kazí fakt, že je pes hluchý. I tak se ho snaží bránit přede všemi, a když Snížek začne utíkat, vždy má strach prvně o něj a pak až o případné ohrožení lidí.

Postava Viktora, jež má hlavní slovo především v knize pro dospělé Nejlepší pro všechny, začne do příběhu vstupovat až po první třetině knihy. Zpočátku ho děti z vesnice ignorují a nadávají mu „nafoukaného Pražáka“.

„A pak se k nám na vesnici přistěhoval ten příšernej Viktor, nafoukanej Pražák, kterej ted' najednou bydlí tady u svojí babičky, a začal chodit s náma do třídy, ale my jsme se s ním moc nebavili.“⁵⁴

Viktor se ale postupně zapojuje do pátrání, což se zpočátku Martině vůbec nelíbí, získá si ji však svými, pro dospělé šílenými, ale pro Martinu geniálními nápady, které jim mají v hledání údajného Snížkova vraha pomoci. Například když pustí Královy ovce z ohrady, aby Krále odlákali. V knize není nijak dopodrobna rozebírána Viktorova rodinná situace, ví se pouze, že bydlí u babičky a že jeho máma zůstává v Praze, kde natáčí, a jezdí sem na návštěvy.

Měli bychom zmínit ještě jednu postavu, která sice není dětská a nelze ji považovat ani za postavu hlavní, ale má pro děj nezanedbatelný význam. Jedná se o paní Seidlovou, jež se zpočátku zdá jako další obyčejná obyvatelka vesnice. Nakonec je to však její auto, na jehož nárazníku Martina nalézá chomáč Snížkových chlupů, přičemž omylem odhalí i pravdu o nevěře pana Seidla, jehož milenkou je Viktorova matka. Martina na základě toho dává Snížkovu smrt za vinu právě Viktorovi, ačkoli on nemůže ovlivnit jednání druhých lidí, i když je to jeho rodič. I zde je vidět, že Martina si nijak neláme hlavu s odhalením nějaké nevěry ani s pocity Viktora nebo podvedené paní Seidlové. Opět jí jde hlavně o Snížka. Paní Seidlová je však jedna z mála, které je Sněhova smrt upřímně líto i přes to, že má teď vlastní velkou bolest ze zrady partnera, a dá to Martině i najevo, dokonce Snížka označí jako „pejska“.

„Rozběhnu se do louky a ona za mnou, a když už mě skoro má, tak zastavím. ‚Poslouchej mě, prosím tě. Já jsem to vůbec nevěděla, že jsem ho srazila, já... já jsem si myslela, že to byla srna, nic jsem neviděla, a až druhéj den, když jsem se to dozvěděla, co se tvému pejskovi stalo, tak mi to došlo. Já vím, že jsem ti to měla říct, mrzí mě to, moc mě to mrzí...‘ a doopravdy se

⁵⁴ Tamtéž s. 52

rozbrečí. A já chci, aby už to skončilo, a tak jí řeknu: ‚To je dobrý.‘ A ona si utírá oči a říká: ‚Ne, není to dobrý, chci ti dát aspoň nějaký peníze, jo? Na...‘ a podává mi dvě tisícovky. Ty jo, tolik peněz jsem nikdy neměla a ani neviděla, ale stejně zavrtím hlavou, peníze nechci, o peníze mi přece nešlo, (...).“⁵⁵

Postav v knize, které by nějak zásadně ovlivňovaly děj, není mnoho. Jde převážně o dětské hrdiny, kteří jsou ovlivňováni dospělými ve svém okolí, ačkoli se z jejich vlivu snaží vymanit, aby si mohli řešit vlastní problémy.

3.3.3 Rodinné vztahy v knize

Rodinné vztahy jsou pro knihy Petry Soukupové to nejdůležitější. Rodina Martiny je výjimečná v tom, že se jedná o rodinu úplnou, což v autorčiných příbězích není běžné a většinou jsou problémy už v této úrovni. Mohli bychom tedy považovat Vávrovy za harmonickou domácnost s ideálním prostředím pro výchovu dětí. Ovšem vztah rodičů k Martině se v knize jeví jako chladnější. I to by mohlo vysvětlovat, že se Martina tak upne ke Snížkovi, jelikož citu se jí na jiných místech moc nedostává. Otec je věcný, moc žádné city neprojevuje, často i vyhrožuje. I když svým výhrůžkám nedostojí, může to být v některých situacích nepříjemné. Jeho chování je po celý příběh takřka stejné, jak nám demonstrují následné ukázky, z nichž první je ze začátku knihy a druhá z jejího konce. Zároveň však Martina nijak otcovy reakce nekomentuje ani ji nijak neděsí, zkrátka to bere jako otcovu součást, na kterou je zvyklá.

„S tátou je domluva jasnější, i když horší. Nejdřív řeknu, že chci psa, a on řekne, že jestli nepřestanu mlít o tom psovi, tak nedostanu nic, a to přece nechci. (...) Táta pak pokrčí rameny a jde po své práci, jen mi řekne, ať mu jdu pomoci nakrmit králíky, a já jdu. Máma říká, že tady tou svojí zabejčeností si zkazím Vánoce. Táta říká, ať přestanu, jinak že už se neudrží a jednu mi natáhne.“⁵⁶

„ ‚Já jsem ti přece řekl, ať už s tou pitomostí přestaneš, ‘ řekne táta, ‚a už to nebudu opakovat jasný?‘ A je naštvanej. Řeknu: ‚Jasný,‘ a je mi to doopravdy jasný, už s tím končím, stejně už všechno vím, a pak se na rodiče usměju, i když jsou oba naštvaní. ‚Co se šklebíš? Chceš jednu natáhnout?‘ říká táta, vrtí hlavou a cestou pro další pivo mi tak jako rozcuchá vlasy, což myslí v dobrým, ale stejně mě to trochu tahá.“⁵⁷

⁵⁵ Tamtéž s. 138

⁵⁶ Tamtéž s. 14

⁵⁷ Tamtéž s. 134

Proměna je však patrná ve vztahu paní Vávrové ke svým dětem. Ze začátku knihy se zdá, že je pro ni její nejstarší dcera až druhořadá. To si myslí i sama Martina.

„(...) a jak ji mrzí, že mi toho psa dovolila, když nás teď tady všechny pokouše. A že jestli ještě jednou zavrčí na děti, tím mamka myslí dvojčata, ne mě, tak ten pes půjde úplně z domu.“⁵⁸

„,Můžeš mi konečně říct, co děláš venku, že jsi pořád celá mokrá?’ ptá se máma, zatímco mi stahuje mokrý džíný. ‚Normálně.’ ‚Normálně se válíte po zemi? V tomhle počasí? Proč?’ ‚To jsem spadla.’ ‚Budeš nemocná a pak to od tebe chytanou holky.’ To je jasný, že mámě jde jenom o to, aby dvojčata nebyly nemocný...“⁵⁹

Její vztah k Martině se začne měnit k závěru knihy, kdy si s Martinou už i vážněji popovídá a také poprvé upřednostní ji před dvojčaty. Zejména Nině velmi vadí, když se paní Vávrová věnuje Martině. Na samém závěru jí dokonce projeví i lásku, jako kdyby tím autorka chtěla dát najevo, že to i přes Snížkovu smrt dobře dopadlo a vztahy se projasnily.

„A mamka čeká, co řeknu, ale pak začne Nina brečet a mamka vstane, ale když dojde k Nině, tak jí řekne, že se nic neděje, ať se nevzteká, a že ona teď nemůže, protože si povídá se mnou, tak ať si hraje, a jestli chce brečet, tak ať jde do kuchyně, aby nás nerušila.“⁶⁰

„Odpoledne jdeme na kopec sáňkovat a druhý den zase, jenom si domů hodím školní tašku a řeknu, že jdu s klukama ven a říká: ‚Vezmi si šálu,’ ale pak mi ji sama uváže a dá mi pusku a říká: ‚Mám tě ráda, kočko.’ A já fakt vím, že mě má ráda, a je mi hrozně hezky.“⁶¹

Vávrovi ani nejsou nijak moc bohatí, třeba si nekoupí ani jízdenku na autobus, když se chystají pro Snížka do hájenky. Otec pracuje v lese a matka je doma s dvojčaty Julií a Ninou. Ani k dvojčatům nemá Martina příliš vřelý vztah a jako kdyby ani nevěděla, co si s nimi počít, když s nimi tráví čas. Následující ukázka asi nejlépe vystihuje jejich společné rodinné soužití. Najdeme ji hned ze začátku knihy, když si Martina jde s otcem vyzvednout Snížka do hájenky.

„Další den čekám na tátu oblečená před domem, jak se těším, ale táta jde stejně nejdřív domů a dá si svačinu, chleba se salámem a pivo. Já na něj koukám, jak jí, až mi řekne, že jestli na něj nepřestanu civět, nikam nejdeme, tak jdu zase ven a chvíli si jako hraju s Julií a Ninou, ačkoli hry s nima jsou nudný a jedna z nich furt kňourá. Trefím Ninu sněhovou koulí do obličeje,

⁵⁸ Tamtéž s. 23

⁵⁹ Tamtéž s. 100

⁶⁰ Tamtéž s. 140

⁶¹ Tamtéž s. 143

ale ne schválně, a mamka mě našťvaně honí po zahradě a já se snažím nesmát. Pak konečně vyrazíme, Julie se rozbřečí, že chce s náma, ale táta to odmávne: ‚Neexistuje, nebudu s sebou tahat kočár.‘ Mamka mu řekne něco ošklivýho, ale já je stejně neposlouchám, jenom si představuju, jak ten pes bude vypadat, že bude vypadat jako vlk, to by bylo nejlepší.“⁶²

Ačkoli hned v několika ukázkách lze najít ne moc vřelý rodičovský cit k Martině, o tom, jak je to mezi jejími rodiči, zda jejich soužití funguje spíše setrvačností nebo je v něm i láska, se můžeme dohadovat pouze díky několika zmínkám. Například z této ukázky, kdy otec není z péče o své vlastní dítě nadšen, a dá to ostře najevo, bychom usoudili, že ani vztah mezi rodiči není příliš harmonický. Na opak by pak mohla poukazovat další ukázka, kde rodiče Martiny již nepůsobí tak chladně. V kontextu příběhu se pak jedná o pasáž, která následuje po Martinině nálezů mrtvého Snížka.

„K večeri máme karbanátky od oběda, Julie rohlík a všichni čtyři normálně jedí, jako kdyby se nic nestalo, dvojčata mají omluvu, protože nic nevědí, ale mamka i táta si žerou a normálně se baví, a dokonce se i něčemu zasmějou. Jak se teď můžou smát?“⁶³

Protikladem Vávrů by mohli být Musilovi, jakožto Faňovi a Kájovi rodiče. O vztahu mezi rodiči toho sice z knihy moc nezjistíme, víme pouze, že pan Musil je zahradníkem a jezdí favoritem, takže ani přesně nevíme, jak to funguje mezi ním a jeho paní. Avšak z jednání paní Musilové vidíme, že se jedná o laskavou, rozumnou a chápací ženu. Nejenom, že si Sněha nechá u sebe na zahradě, dokonce si s ním i rozumí, což se ještě nikomu z vesnice nepodařilo. Navíc k ní děti cítí důvěru, a tak jí všechno řeknou.

„Faňova máma mi donese nějaký kalhoty po Faňovi a pak mi to koleno očistí. Pálí to, ale to je mi jedno, najednou zase musím brečet, Faňova maminka mi připadá hrozně hodná, ale nevím přesně proč, moje mamka by mi taky koleno očistila a zavázala a dala mi nový kalhoty, kdyby věděla, že se mi něco stalo. A Faňova máma řekne: ‚Copak se děje, tebe to bolí?‘ A já vrtím hlavou. ‚Máte nějaké průšvih? Něco ve škole?‘ Řekne to tak mile, že mi připadá jako nejněnormálnější věc na světě vyprávět jí o Sněhovi...“⁶⁴

Velmi specifickou postavou a zároveň zástupkyně Bohoušovy rodiny je paní Rousová. V příběhu je vykreslena jako Bohoušova máma, pracující v hospodě a když má zrovna volno,

⁶² Tamtéž s. 17

⁶³ Tamtéž s. 68

⁶⁴ Tamtéž s. 42

tak často sedí od rána před svým domem a pije pivo. Do děje však nijak zvlášť nezasahuje, pouze komentuje situace, které vidí ze svého dvorku.

Vztahy ve Viktorově rodině si pak konkrétněji přiblížíme až u knihy Nejlepší pro všechny.

3.3.4 Motivy a prvky

Hlavních motivů knihy je hned několik. Na první místo bychom mohli zařadit motiv zodpovědnosti, který najdeme hlavně v Martinině vztahu ke Snížkovi, a který se neztrácí ani v další části, kdy přebírá zodpovědnost nad zjištěním, kdo ho zabil. Mezi další motivy, objevující se v knize, patří motiv přátelství. Přátelství znatelné mezi dětskými protagonisty, motivy smrti, lidských a rodinných vztahů a na konci i motiv odpuštění, který spatřujeme, když Martina odpouští paní Seidlové i Viktorovi.

3.3.5 Kritika knihy

Celkově bychom kritiku knihy mohli označit za pozitivní, ale hodnocení knihy klesá spíše k průměru, než k literární špičce. Například literárnímu a výtvarnému kritikovi Radimovi Kopáčovi se nápad se psem zdál moc obyčejný, v týdeníku Rozhlas totiž uvedl: „*Přesto ale čtenář odkládá knížku s pocitem, že prvotina nasadila laťku výš. Možná proto, že originální čmouchadlo přišlo do lidského světa z vytěšňovaných fantazií, zatímco Snížek je – prostě pes, nic víc.*“⁶⁵ Jiné čtenáře zase zaskočila přítomnost smrti zvířete v dětské knize, už jen titulek hlásá: „*Nechala umřít psa.*“⁶⁶ Přitom Snížkův skon není pro děj klíčový, kniha má předat úplně jiné poselství a smrt zde hraje roli jenom v posunu děje. Sama autorka se proti tomu ohradila: „*Umře tam pes. Nenapadlo mě, že by s tím lidmi mohli mít problém. A mají. Přece každé domácí zvířátko jednou umře. Možná jsme národ pejskařů a neseme to hůř.*“⁶⁷ Měli bychom ale připomenout i kladné ohlasy, kterých je mnohem více. Například sever Novinky.cz označil knihu za dobrou, čtivou a originální.⁶⁸ Redaktorka kulturní rubriky

⁶⁵ KOPÁČ, Radim. *Snížek aneb Žádnéj fakt zlej člověk*. Týdeník Rozhlas, 49/2017. [online]. © 2017, [cit. 25. 2. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/pdf/recenze-Kdo-zabil-Snizka-Roszhlaz-2018.pdf>

⁶⁶ Český rozhlas. *Nechala umřít psa*. „*Nenapadlo mě ale, že by s tím lidmi mohli mít problém,*“ říká Petra Soukupová. dvojka.rozhlas.cz [online]. © 2017, [cit. 25. 2. 2022]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/nechala-umrit-psa-nenapadlo-me-ale-ze-s-tim-lidi-mohli-mit-problem-rika-petra-7455857>

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ Novinky.cz. *Výběr Salonu: Soukupová, Saarikoski, Grunberg, šoa povídky, Liška a české Chicago*. novinky.cz. [online]. © 2017, [cit. 25. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/clanek/vyber-salonu-soukupova-saarikoski-grunberg-soa-povidky-liska-a-ceske-chicago-40053309>

Magdalena Čechlovská napsala v článku pro Hospodářské noviny: „*Příběh má spád, je vtípný a Martina nakonec hodně pochopí i bez nápovědy z nadpřirozených sfér.*“⁶⁹

3.4 Analýza a interpretace díla *Nejlepší pro všechny*

Dílo Petry Soukupové *Nejlepší pro všechny*, ve svém článku výstižně označila Kamila Drahoňovská jako „*vypravěčský souboj tří generací*“.⁷⁰ Prostřednictvím toho románu se seznamujeme se soužitím tří generací v současném světě po dobu necelého jednoho roku. Setkáváme se tu s Evou, jakožto zástupkyní generace nejstarší, která žije tradičním vesnickým způsobem, snaží se šetřit, neplýtvat a být skromná.

„*A když pak odejdu, talíř s nedojedeným řízkem odložím do dřezu. Viki, uklid' to do myčky, řekne babi, to snad zvládneš ne? Jasně, že jo. Ten kousek řízku vyhodím do koše. Proč to vyhazuješ? Já bych to dojedla, řekne babička.*“⁷¹

Střední generaci, která stojí v opozici k nejstarší a která si užívá života až bohémsky a využívá vše, co nabízí hlavní město, včetně úspěchu v čemkoli, nám představuje Hana. Její syn Viktor je z generace nejmladší, která se dá ještě nějak ovlivňovat a usměrňovat. Autorce se v knize povedlo nejen výtečně zprostředkovat vyhocené rodinné vztahy, ale i prožívání dětského hrdiny, který žije uprostřed těchto vztahů a uvědomuje si svoji bezmoc vůči dospělým, kteří nemohou docílit svého štěstí. Román má svým stylem nejbližší k autorčině povídkovému souboru *Zmizet* (2011), který je také psán krátkými větami, jež jsou mnohdy bez slovesných konstrukcí.

3.4.1 Prostředí a jeho atmosféra

Stejně jako v dětské knize i zde se opět ocitáme ve vesnici Rybná, kde se odehrává většina příběhu. Ovšem tato kniha je obohacena i o městské prostředí a to o pražské. Kontrast město versus vesnice nejvíce pocítí postava Viktora. Ten je zvyklý na veškerý městský servis, od fastfoodu, přes Iphone a sběr pokémonů v gymech, až po silný signál a wifi. Vesnický styl života je mu cizí, a tak je to pro něj velká změna, se kterou nic nezmůže. Tíživou atmosféru vyostřených konfliktů dokresluje i pocit stísněnosti, který na čtenáře dopadá, jelikož se většina sporů odehrává v malých pokojích plných nábytku. I zdánlivě příjemné chvíle jako milování

⁶⁹ ČECHLOVSKÁ, Magdalena. *Děti vědí o dospělých své, ukazuje Petra Soukupová v nové knize pro malé čtenáře*. archiv.hn.cz [online]. © 2017, [cit. 25. 2. 2022]. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-65921100-petra-soukupova-kdo-zabil-snizka-host-kniha-recenze>

⁷⁰ iLiteratura.cz. *Soukupová, Petra Nejlepší pro všechny*. iliteratura.cz. [online]. ©31. 1. 2018, [cit. 28. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/Clanek/39403/soukupova-petra-nejlepsi-pro-vsechny#:~:text=Dosp%C4%9B%C3%BD%2C%20pokud%20je%20obezn%C3%A1men%20se,d%C3%ADky%20tomu%20i%20jist%C3%A9%20v%C3%BDlu%C4%8Dnosti>.

⁷¹ SOUKUPOVÁ, Petra. *Nejlepší pro všechny*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-400-2. s. 65

pak také probíhá ve stísněném autě plném dětských hraček, které umocňují nevěru jako něco nesprávného. Exteriéry, jako popis malebné uvolněné krajiny, jsou využity minimálně. I tu nejpříjemnější letní atmosféru, u bazénu na zahradě, jsou postavy schopné zatížit svými úvahami, protože si svoji negativitu nesou všude s sebou. Hana chodí běhat a Viktora bere občas s sebou, ale ani tato aktivita, která je pro mnohé symbolem odreagování a uklidnění se, v této knize nic neřeší, protože:

„Při běhu se nemluví, řekne mamka, to říkala i minule a běží dál.“⁷²

„Vyběhneme z vesnice a od lampy k lampě je to tady docela daleko a kolem nás je úplně černej les a slyšet není nic, jenom ti psi a vzdálený auta. Mamky svítící displej telefonu. Že bych mluvil, je úplně nepředstavitelný. Chci být co nejrychleji zpátky ve vesnici. Když se zase objeví pod kopcem světla naší vesnice, mamka řekne, že zase trochu zvolníme. Jsem rád, už nemůžu.“

73

Z druhé ukázky je patrné, že i když se Hana s Viktorem vydala běhat, a tedy se konečně přesunulo dění z tíživých pokojů ven, nepřináší to žádnou úlevu. I venkovní prostředí je popisování nevlídné a čtenář, stejně jako hlavní postava, najednou zatouží být raději zpět v prostorách domu.

3.4.2 Charakteristika postav a jejich styl vyprávění

V knize Nejlepší pro všechny sledujeme počínání ústřední trojice postav. Nejmladšího Viktora, Hanu ve středních letech a Evu jako stárnoucí ženu. Všechny tři postavy mezi sebou zároveň zastávají dvě role. Viktor jako syn a zároveň vnuk, Hana jako dcera a zároveň matka a Eva jako babička a matka. Jednotlivé postavy se ve vyprávění střídají. Každá má svůj typický projev, názory, postoje, myšlenky. Na první pohled se může zdát, že vyprávění postav plyne chronologicky, ve skutečnosti se události překrývají podle toho, kdo zrovna vypráví a navíc jsou dvojího typu. Zaznamenáváme jak dialogy, tak i vnitřní myšlenky a prožívání postav, které však zná jen čtenář.

Nejvíce kontroverzní postava z této trojice je Hana. Ačkoli je dospělá a vychovává dítě, my jako čtenáři s jistým odstupem a obohacením o vnitřní monology postav vidíme, že se spíš snaží být dospělá a vychovávat dítě, ale moc jí to nejde. Nejpravděpodobnějším důvodem bude její sobeckost, kariéra a vzhled, které jsou pro ni nejpodstatnější. Pro sebe je na prvním místě i před svým synem, což si zdůvodňuje tím, že snad taky má právo na štěstí. Viktora sice miluje,

⁷² Tamtéž. s. 174

⁷³ Tamtéž. s. 127

ale někdy jako kdyby si tím sama nebyla jistá, a musí samu sebe přesvědčovat, že on je její všechno, avšak trávení času jen s ním ji po čase nudí. Vede v sobě jakýsi vnitřní konflikt, kdy touží po tom nejlepší pro svého syna, aby byl poslušný a šťastný, zároveň ale není připravena ani ochotna tomu moc obětovat. Myslí si, že být svobodnou matkou není nijak zvláštní a těžké, avšak raději se soustředí na své divadelní role. Touží po uznání a slávě a neustále si stěžuje na nedostatek pochopení v rodině a podpory v okolí. Okolí totiž její práci nebere vážně, zejména proto, že se až příliš často objevuje v bulváru a střídá muže. Některé jen využívá třeba k půjčení auta a je velmi vzteklá, když není po jejím. V ukázce se chce Hana dostat za Vikim za každou cenu, i když se mu nic zlého neděje. Je zde vidět její vzteklé a zároveň zbrklé chování.

„Honzo, já nejsem opilá, měla jsem dvojku vína, musím jet za Vikim, je to nouzová situace, ale Hanko, já tě přece viděl pít včera, sama jsi říkala, jak jsi utahaná, teď ještě ta dvojka, přece nepojedeš sto padesát kilometrů, nebud' blázen. A ty vole jsi kdo, nějaký Marek Dušín? Tak si to auto strč do prdele, vyjede na něj Hana.“⁷⁴

Je to Evin protiklad, vůbec si spolu nerozumí a nechápou se. Kromě silné vznětlivosti je i zbrklá ve svých rozhodnutích, příliš se nezabývá důsledky. Nabídku účinkování v seriálu *Nocturno* bere jako příležitost, která má vyřešit všechny její životní problémy. Mezi čtenáři obecně patří k nejméně sympatickým postavám. Její rozhodnutí dát syna na výchovu babičce, aby si mohla plnit vlastní cíle a sny, berou jako sobecké a nevyspělé. Nevyužívá tedy jen muže, kteří se jí ocitnou v životě jen na chvíli, ale i svou vlastní matku.

Svůj příběh sděluje v er-formě, užívá nespisovné koncovky a sprostá slova, zejména když je vzteklá. Má tendence neustále vše analyzovat a vysvětlovat či zdůvodňovat své jednání. Dobře její povahové rysy vystihuje následující ukázka. Spatřujeme v ní její vzteklost, když se shledává s nepochopením, dětinskost a vznětlivost, kterou okamžitě přeměňuje v konflikt i impulsivnost a neustálou nespokojenost.

„Nejsem mladá, jsem unavená, jsem na všechno sama, potřebuju pomoc, ale od tebe se žádná čekat nedá, tak se prostě seber, jed' domů a netrap se tím, my to tady s Vikim zvládneme. Přijed' v pátek normálně na víkend. Nemůžu, hraju. Tak vidíš. Ahoj. Máma se otočí a nastupuje do auta. Tak čau, řekne Hana, ale to už máma zabouchla dvířka a nastartovala. Hana kopne do máminy pneumatiky a pak ještě jednou, matka stáhne okýnko. A uklidni se, prosím tě. Ty se

⁷⁴ Tamtéž s. 94

uklidni! štěkne Hana a znovu kopne do pneumatiky. Matka zavrtí hlavou , vytáhne okýnko a odjede.“⁷⁵

Trochu shovívavěji se čtenáři dívají na zástupkyni starší generace – Evu. Její postava v celém příběhu působí nejsilněji. Vyrovnává se s náhlou smrtí manžela, čelí vysokým požadavkům svých dětí, vyrovnává se s vlastním stářím a s ním související nemohoucností. Přesto se snaží rodinu udržet pohromadě, často se navrácí do minulosti, která se jí jeví jako idylická. I přes časté konflikty pořádá rodinné sešlosti, aby znovu zažila ten pocit kompletní rodiny, ačkoli jí jejich průběhy přináší spíše zklamání. I když jí lidé na vesnici mají rádi a jí velmi záleží na sousedských vztazích, občas se cítí až nepotřebně a touží se o někoho starat. Chce si dokázat, že toho ještě spoustu zvládne a nechce se cítit osaměle a výchova Viktora je k tomu ideální příležitost. Občas ji však bere spíše z povinnosti než jako pomoc vnukovi a dceři z nezištné lásky. Má své zásady a názory, které již nerada mění, což se někdy nedaří zkombinovat s dětským živlem plným energie. Ráda peče koláče a stará se o zahradu. Její, chvílemi až moc velká, snaha je také důvodem konfliktů a lehká manipulace jí taky není cizí. Se svou dcerou má odmalička komplikovaný vztah.

„Neřekla mu, že někdy si na něco vzpomene, na drobnost, dávná vzpomínka, jak jezdili s Jindřichem, když byli mladí, na koupaliště do zatopeného lomu a on skákal krásné šipky, nebo jak zjistila, že je skoro ve čtyřiceti těhotná, a Adámek řekl, chci rozhodně bráchu, ségru nikdy, ale měli Hanku, která byla od malička nesnesitelné, protivné, uřvané a hysterické děcko, a jediný, kdo s ní něco zmohl, byl Jindřich, (...)“⁷⁶

Dalším těžkým Eviným údělem je vyrovnání se se svou nemocí, která u ní propukla, ačkoli je nezhoubná. Dokonce instruuje i Viktora, co má dělat, kdyby umřela.

„Kdyby se mi něco stalo, Viki, tak víš, co máš dělat? Jak stalo? Jako kdyby ti bylo blbě? Třeba... A on se na ni podíval a Eva viděla, že mu to v tu chvíli došlo, a pak jenom kejvnul a řekl, jo vím, zavolal bych mámě a pak sousedům některějm a strejdovi.“⁷⁷

Ke konci knihy se opravdu stává do jisté míry nesoběstačnou osobou, která se musí podřídit přání svých dětí a není jí dána možnost rozhodnout se, jak naloží se zbytkem svého života. Však její děti přece ví, co je pro ni a všechny okolo nejlepší. Její promluva je sofistikovanější, také v er-formě. Snad jen jednou, když ji Hana vyprovokovala, použila sprostý

⁷⁵ Tamtéž s. 100

⁷⁶ Tamtéž s. 298

⁷⁷ Tamtéž s. 311

výraz. Poznáme ji i podle toho, že se snaží mluvit spisovně a spíše než zdůvodňování svých činů, svou práci popisuje jako pracovní postup.

Benjamínek knihy Viktor je prostě nevychovaný kluk, kterému chybí disciplína, což je způsobeno absencí rutiny ve výchově, kterou postrádá i jeho matka, takže o nějakém správném rodičovském vzoru tu také nemůže být řeč.

„Když usínám, napadne mě, jestli mamka opravdu chce, abych si uklízel v pokojíku a stýlal postel, když sama má na svém jakože psacím stole hroznej bordel a postel si nestele nikdy.“⁷⁸

I když by se při matčině povolání disciplína hodila, nedokáže ji v sobě nalézt. Viktor je spíše sobecký malý tyran, který pro vlastní prospěch neváhá tropit problémy a dokáže až bezcitně promyšleně ranit druhé, navzdory tomu, že působí jako malé bezbranné dítě.

„Rychle vylezu z postele, vezmu si židli a přistavím si ji ke stěně v obýváku, kde máme spoustu zarámovaných obrázků, jsou tam moje starý výkresy a naše společný fotky, fotky, jak jsem mimino a jak je mamka úplně mladá, jsou tam taky moje diplomy nějaký. Všechny, na který došáhnu, sundám. Přenesu si je do koupelny, kde se můžu zamknout. V mém pokoji ve dveřích klíč není. V koupelně všechny ty fotky a obrázky vyndám z rámečků, otevřu okno do světlíku a hodím je tam. Jednu, tu nejmenší fotku, si schováním.“⁷⁹

Díky svému chování je poslán na výchovu k babičce. Což je rozhodnutí, proti kterému se sice velmi vzpouzí, ale vlastně mu poté nezbyde nic jiného, než poslechnout a tím více si uvědomuje až svou bezmoc, které se mu, jako dítěti, ve světě dospělých dostává. U jeho postavy je nejvíce vidět vypořádávání se změnou prostředí, jelikož celý život prožil ve velkém městě a teď je ve vesnici, kde ani není silná wifi. Vůbec neví, jak se má chovat, povyšuje se nad děti z vesnice a porovnává je podle modelů iPhoneů.

„Trenér je takovej ten chlapík, kterej si myslí, že je vtipnej, když mi říká Ptáčku zpěváčku, a pak je tam pár kluků, který mají iPhony pětky a hrozně se baví o tom, jakej obsadili gym a jakýho mají nejsilnějšího pokémona, (...)“⁸⁰

Silná je i jeho proměna ve vchovaného chlapce, který si začne vážit svých kamarádů, pomáhá babičce, zastává se jí a dokonce pak odmítá i opustit Rybnou, kterou dříve nesnášel.

⁷⁸ Tamtéž s. 50

⁷⁹ Tamtéž s. 50

⁸⁰ Tamtéž s.122

Autorka tuto proměnu nevykresluje z ničeho nic, každý jeho posun k lepšímu má reálný důvod, a jeho změna tak působí velmi přirozeně. Viktor je jediná postava, vyprávějíci v ich-formě. Jeho projev je jednoduchý. Nezdržuje se s lépe uspořádaným slovosledem, či dobře a spisovně napsanými slovy. Mluví jak slyší a pro nadávky a sprostá slova také nejde daleko, a to ani v promluvě ke svým blízkým.

„A přihlásila jsem tě na ten fotbal. To radši budu offline, nechci na blbej fotbal, fotbalisti jsou kretěni a celej fotbal je debilní. Brzdi s těma výrazama. Posranej fotbal. Babi zabrzdí a otočí se na mě. Anebo by ten internet nemusel bejt vůbec.“⁸¹

Samotná Viktorova výchova je oříšek. Obě ženy mají přitom pocit, že pomáhají pomocí Viktora té druhé. Eva Haně s výchovou a Hana Evě od samoty. Jenže si Viktora spíše mezi sebou přehazují a berou ho téměř jako rukojmího k osvětlování svých počinání. Navíc se pro ně Viktorova výchova stala jakousi sportovní disciplínou a obě se předhánějí, která má na něj lepší vliv, která výchovu zvládá lépe, a kterou má Viktor raději. Téměř si závidějí, když Viktor projeví k jedné více sympatií než ke druhé. Viktor mezi nimi vlaje, pro něj je svět dospělých přece jenom ještě dost vzdálený, tím spíše, že ho dospělí ani nechtějí pouštět do svého jednání a rozhodování. To ale ještě neznamená, že se v dětském životě nemusí činit dospělácká rozhodnutí, které po něm mnohdy zase vyžadují.

„Přece ted' pomohla matce, pomohla sobě, Viki je skvělý kluk a nikdy nebude mít raději mámu než ji, i když u ní bude chvíli bydlet, dopadne to dobře.“⁸²

Ústřední trojici doplňuje i mnoho vedlejších postav. Třeba Adamova rodina, Adam je Haniným bratrem a Eviným prvorozeným synem. Dále Hanini milenci, jejichž role je ještě okrajovější než rodiny Adama. Na čtenáře z jednání postav rychle dolehne jakási deprese. Postavy se chovají, jako kdyby jen dočasně potřebovaly přežít nějaké své těžké období, jenže čtenář tuší, že těžké období je v tomto případě jejich způsob života a není z toho cesty ven, což umocňuje melancholickou atmosféru knihy.

3.4.3 Rodinné vztahy a konflikty

Hlavní náplní příběhu Nejlepší pro všechny jsou konflikty. Provázejí knihu od jejího počátku až do konce. Sledujeme je z různých úhlů různých osob, přičemž každý zúčastněný si myslí, že má pravdu. Jeho jednání je správné a nejlepší pro všechny, ovšem nikdo z přítomných se nikdy nezeptá na názor ostatních nebo co by ostatní chtěli a považovali pro sebe za nejlepší.

⁸¹ Tamtéž s. 102

⁸² Tamtéž s. 120

„A přitom, kdyby Hanka nebyla tak tvrdohlavá, už tehdy mohla udělat, co bylo nejlepší pro všechny, mohla nechat Vikiho chodit do školky tady a mít čas na svůj život, do kterýho se jí dítě nehodí, mohlo být všechno jinak, Viki by na tom teď nebyl takhle, on za to přece nemůže, jaký je, za to může Hanka.“⁸³

A přitom by stačilo k předejití mnoha hádek tak málo, jenom více a narovinu komunikovat. Ačkoli navenek se vztahy mezi rodinnými příslušníky jeví téměř jako idylické, v hádkách, které přicházejí velmi brzy, a vznikají třeba jen z nevinné poznámky, se teprve ukazuje, jakou má kdo povahu. Bohužel ve většině případů jsou postavy prospěchářské a falešné bez jakékoli upřímnosti, chtějí mít vlastní pohodlí, nic neřešit, shazují vinu jeden na druhého a nedělá jim problém i druhého využívat.

Následující ukázka je příkladem toho, že u Ptáčků stačí opravdu málo k vyhocené situaci, třeba jen přinést jeřáb postavený z Merkuru.

Pohled Hany: *„Hele, můj Merkur, řekne najednou Adam. Viktor, který už dávno dojedl si přináší nějaký rozestavěný jeřáb nebo co, Adam vstane a bere ho Viktorovi z ruky. Já úplně zapomněl, že to tady mám. To je nádhera vid’? No, je to celkem dobrý, řekne Viki. Tak na to bud’ opatrněj, jo? Jo... To jsem teda nevěděl, že tady ještě ten Merkur máme. Dneska je to úplná vzácnost, celá tahle stavebnice a v takovém stavu. O co ti jde? vyjede na něj Hana najednou. O nic, co štěkáš? Vadí ti, že sis tou blbou stavebnicí Viktor hraje? Ne, proboha, co děláš? Zmlknou (...). Stejně se mi zdá, že je těch dílků nějak míň, dyť já z toho tehdy postavil takovou obří věž, pamatuješ mami? Nepoztrácel jsi to? otočí se na Viktora a Hana vstane. Viki, vrať to strejdovi, já ti koupím novou. Co? Co co? Vrať to strejdovi, zřejmě je to jeho nejvzácnější hračka z mládí, já jsem sice nikdy neviděla, že by si s tím hrál, ale to je jedno, je to jeho, tak mu to vrať. Byly ti nanejvýš dva roky, kdy jsem si s tím hrál. Tak se uklidni. Ty si radši spočítej dílky tý stavebnice. Viktor krabici odevzdá Adamovi a zapne si hru na mobilu. A teď by každěj normální člověk řekl: Neblázni, klidně si s tím hraj. Ale to ty nejsi. Nazdar! Hana si dá telefon do kapsy a odejde z kuchyně.“⁸⁴*

Pohled Viktora: *„Mamka se vrací zvenku, zrovna když strejda i teta odjíždějí. Strejda mi ten Merkur fakt vzal a bere si ho domů, nechápu proč, má jenom holky a navíc malý, ty si s tím hrát nemůžou.“⁸⁵*

⁸³ Tamtéž s. 82

⁸⁴ Tamtéž s. 195 -196

⁸⁵ Tamtéž s. 197

Za jakýsi druh oxymóronu by se dal považovat i fakt, že nejvyhrocenější situace mezi Hanou a Evou proběhne v kapitole nazvané Sladký den a zcela bez konfliktů se neodehraje ani rodinná sešlost den po Štědrém dnu, jež je v knize popsána z pohledu všech tří hlavních protagonistů.

Pro Viktora je to skvělý den, protože bude moci konečně vyzkoušet xbox: „*Sice musím vydržet celý ten nekonečný oběd i s polívkou a dortem nakonec (...), ale pak můžu hrát já, i když se oni vedle hádají, myslím, že kvůli tomu, kdo má radši husu a kdo kachnu (...). A potom Padmé (pozn. kočka, kterou dostane Viktor jako dárek k Vánocům od babičky) poškrábe Kamilku nebo Denisku a Katka je pěkně našťvaná a chce Padmé někam zavřít, což nemůžu dovolit, protože Padmé je tu doma, (...) stejně ji akorát Kamila nebo Denisa něco dělaly (...). A tak se hádá i Katka se mnou a s mojí mámou a babi je z toho nešťastná, proč se musíte hádat i v takovýhle sváteční den, sakra, řekne a jde do spíže, kde nejspíš brečí, protože máma se strejdou Adamem na sebe posunkoujou, kdo ji půjde uklidnit, zatímco Katka uklidňuje Kamilu nebo Denisu.*“⁸⁶

Hanu zase stojí celý oběd hodně přemáhání: „*(...) konečně jsou tady, matka šťastná, obejmeme se s Adamem, no kde jste, řekne jen ze zdvořilosti. Adam na ni ale hned vystartuje, to teda nevěděl, že tady mají být přesně ve dvanáct, vždyť se řeklo mezi dvanáctou a jednou, a jedna ještě není, ne? Hana má chuť na něj skočit a udeřit ho, proč prostě nemůže říct: Promiň, my se vždycky tak dlouho vypravujeme, nebo nějakou takovouhle nicneříkající větu? Přesto se usměje a srdečně, že by za to mohla dostat Thálii, se s nimi přivítá. Pak už je samozřejmě všechno horší, přetrpět oběd, který nechce, (...), rozdávání dárků, Adam koupil máti hodinky a šlehač, ty hodinky jsou moc pěkný, řekne matka, moc vám děkuju, a potom, když se potkají v koupelně, kde si matka hodinky nešťastně zkouší, řekne Haně, ty hodinky určitě vybírala Katka, já přece zlatý věci nenosím, to přece Adámek ví. Hana jí neřekne, mami, jedinej na světě, kdo ví, že nenosíš zlatý věci, jsem já.*“⁸⁷

Eva je na jednu stranu ráda, že měla celou rodinu zase pohromadě, na druhou stranu si průběh sešlosti představovala jinak a výsledek ji trochu zklamal: „*(...) povedlo se to, přestože Hana se to pokoušela zkazit tou svou příšernou náladou a ta pitomá kočka škrábla Kamilku do krve, bylo to hezké setkání.*“⁸⁸

⁸⁶ Tamtéž s. 237 - 238

⁸⁷ Tamtéž s. 240

⁸⁸ Tamtéž s. 242

3.4.4 Motivy a prvky

Motivy a prvky, vyskytující se v knize bychom mohli rozdělit na typické pro Petru Soukupovou, jako jsou motivy rodiny a její vazby, spory, selhání, očekávání, či pocity viny a následné beznadějně pocity z neplnění nastavených rolí. Dále by zde šlo zařadit i střety generací, které jsme blíže popisovali v úvodní kapitole o knize, motivy smrti a ztráty milované osoby, absence nebo selhání mužských členů rodiny. Pro knihu jsou typické i kontrasty. Autorka zde staví proti sobě vesnický život a život ve městě. Jak už bylo probíráno v kapitole o prostředí, v němž se děj odehrává.

Co bychom mohli naopak považovat za nové náměty, které se často nevyskytují nejen v autorčiných knihách, ale i v současné literatuře obecně, jsou motivy obhajování rozhodnutí dát přednost kariéře před výchovou a každodenním trávením času s vlastním dítětem nebo postupné psychické i fyzické chřadnutí ženy, která byla dosud soběstačná i šikovná, ale velmi ji zasáhlo úmrtí manžela.

3.4.5 Kritika knihy

Podle recenze od Lucie Zelinkové kniha svou studií vztahů v rodině a zároveň nevykročením z obyčejnosti a všednosti aspiruje na autorčin předešlý úspěch knihy *Zmizet* (2011).⁸⁹

Radim Kopáč z Týdeníku Rozhlas zase napsal: „*Soukupová prokázala svůj literární talent na všech frontách: od celkového rozvrhu příběhu přes výkresy konkrétních situací až po jednotlivé repliky. Má přesný slovník, úsečný, ale funkční styl, vidí do hlavy jak dětem, tak dospělým, mužskému i ženskému prvku. A navíc se při psaní zřejmě sama dobře baví.*“⁹⁰

Poněkud abstraktně se k dílu vyjádřil Tomáš Baldýnský z nakladatelství Host, který autorčino „dvoudílo“ přirovnal k rodičům a jejich dětem: „*Tyhle dvě knížky patří a nepatří k sobě. Jedna je i není součástí té druhé, stejně jako dítě je a není součástí svých rodičů. A až vám kniha-dítě a kniha-rodič postupně vypoví své příběhy, pochopíte, že to nejsou ani dva příběhy samostatné, ani dvě půlky jediného celku. Špatně se to vysvětluje. Ale je to jako když*

⁸⁹ ZELINKOVÁ, Lucie. RECENZE: Komparace tří generací v rodině. Petra Soukupová napsala další brilantní studii rodinných trápení. novinky.cz [online]. © 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/clanek/recenze-komparace-tri-generaci-v-rodine-petra-soukupova-napsala-dalsi-brilantni-studii-rodinnych-trapeni-40058572>

⁹⁰ KOPÁČ, Radim. Z recenzí. czechlit.cz [online]. © 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/autor/petra-soukupova-cz/>

jedna ruka vezme druhou.“⁹¹ Podle Jany Benediktové jsou texty Petry Soukupové *rodinnými etudami*“.⁹²

Jak už to tak bývá, ne všechny recenze jsou zcela pozitivní. Část čtenářů tvrdí, že se jim kniha sice líbila, ovšem po uplynutí její první třetiny, jako kdyby již bylo vše podstatné řečeno, a nic dalšího převratného se neděje. Postavy se dál patlají ve svých životech, ve kterých se jen kupí další a další nedorozumění, spory a problémy a na konci se nejedná ani o velké finále či zvrát. Také se někomu může zdát, že i když kvalitně knihy od Soukupové výrazně neklesají, jejich obsahy zároveň nejsou žádným překvapením.

3.5 Autorčin styl psaní knih

Jelikož má autorka za sebou napsaných nemálo knih, dají se již určit rysy jejího psaní. I v dílech, jimiž se zde zabýváme, zůstala autorka věrná několika aspektům. Zdatně využívá tzv. „civilností“. Postavy se v knize zabývají všedními maličkostmi, vaří si kávu, plánují péči o zahradu, či detailně popisují recepty. Tyto drobné události, pro každodenní život typické, se však v delším časovém úseku stávají pro děj nepodstatné. Ovšem co se týká Soukupové nejenom, že právě na těchto civilnostech dokáže vystavět celý příběh, ale dokonce s jejich pomocí vykresluje i postavy. Podle jejich jednání, myšlenek, způsobu vyjadřování je čtenář ten, který poté jednotlivým postavám připisuje jejich jednoznačné vlastnosti. Někomu se tedy může zdát postava Hany nejprovinilejší, jiný ji může naopak chápat a problém vidět v Evě. V kontrastu vyžívání se v maličkostech stojí závěr knihy, kdy se na dvou stranách, tedy velmi rychle, shrne další životní vývoj postav až do Viktorovy dospělosti. O talentu Petry Soukupové udělat takřka z ničeho celou knihu, která je zároveň i základem knihy další, svědčí i její předešlá kniha *Kdo zabil Snížka?*, jejíž děj se odvíjí od jednoduchého přání malé dívky, která si přeje psa.

Autorka dokáže věrohodně obsáhnout pocity všech generací, od těch dětských přes třicetiletou ženu, až ke stárnoucí babičce, jež má život téměř za sebou. Přitom nechává postavy zabývat se pouze vlastním pohledem na svět, který je ve většině případů značně omezený.

Soukupová se drží originality, i co se týče střídání vypravěčů příběhu. Většinou se totiž mění po kapitolách, ne však v *Nejlepší pro všechny*, kde se vypravěči střídají po odstavcích, a tak může dojít k několika obměnám během jedné kapitoly. Názvy kapitol jsou také

⁹¹ BALDÝNSKÝ, Tomáš. *Řekli o knize*. hostbrno.cz [online]. © 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.hostbrno.cz/nejlepsi-pro-vsechny/>

⁹² BENEDIKTOVÁ, Jana. *Recenze: Rodinné etudy Petry Soukupové jsou nejlepší pro všechny*. ct24.ceskatelevize.cz [online] © 29. 1. 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/2375809-recenze-rodinne-etudy-petry-soukupove-jsou-nejlepsi-pro-vsechny>

poznamenány jistou „soukupovštinou“, jelikož se jedná spíše o jakési fragmenty vytržené z textu, například: „*Nemusela jezdit, Velikonoce jsou stres pro mě, Překlopilo na bok*“ a další.

I samotnému stylu psaní zůstala autorka věrná. Poznáme ji podle strohého jazyka, který není nijak zdobný, dlouhých souvětí, monologů postav, nemající ohraničení a ani přímá řeč nedisponuje uvozovkami. A právě tento detail je mezi čtenáři jedním z nejvíce kritizovaných, jelikož značně ztěžuje orientaci v ději. Petra Soukupová se k tomu vyjádřila v rozhovoru pro Lidovky.cz:

„K tomu došlo náhodou. Když píšu, tak tam uvozovky nedělám, protože mě to zdržuje. Očekávala jsem, že se to udělá při editaci, ale řekli mi, že se jim to víc líbí takhle. Takže to zůstalo. I když je pravda, že chvílemi se na to čtenář musí víc soustředit, aby oddělil to, co se říká nahlas a to, co si ta postava jen myslí.“⁹³

Upřímnost Petry Soukupové je patrná nejen z knih, ale i z besed nebo rozhovorů. Ve svých knihách nevytváří nijak dramatické zápletky, popisuje spíše obyčejné situace s obyčejnými postavami, které nejsou nijak zvlášť odlišné od těch, s nimiž se čtenář setkává i v běžném životě. Nechává je vyprávět o svých životech, trápeních, radostech i bolestech. Při čtení jsme stavěni do pozice vševědoucího. Víme i to, co si Hana s Evou neřeknou a známe tedy důvody vzniku neshod a konfliktů. Často se ale jedná o banality, které přerostou do velkých nedorozumění a mnohdy prosáknou i do oblastí, s nimiž původně neměly nic společného. Dobře to vystihuje následující ukázka, ve které je Eva na Hanu primárně naštvaná, kvůli Hanině poměru se sousedem, ale poté se začnou hádat kvůli Evině odjezdu na výstavu cukrářských výrobků.

„Eva to samozřejmě nedělá schválně, že by se s Hankou nebavila z nějakého trucu, proboha, jen se s ní prostě bavit nechce, nechce se s ní zbytečně hádat, ale tak by to dopadlo, Hana si sem přijede a dělá, že se nic neděje, přitom jí lže, s Jiřím se nejspíš dál schází, teď sem přijela zase cizím autem, kdoví čím je,“ (...) „Takže ne, nechce Hanu vidět, ani s ní mluvit, a tak si na neděli domluví, že s Marií pojedou na výstavu cukrářských výrobků, možná tam Eva nakoupí levněji nějaké kvalitní speciality, třeba marcipán, a Hana v pondělí ráno odjede. No vida, Viki, máme volnej den, zavolá na Vikiho Hana, když jí to Eva, už ve svátečním oblečení, oznámí. To jako že včera jsi neměla volnej den? No... jo, měla. Jako že dneska jsme tu sami, tak je to takový speciální, moc často se to nestává, ne? Tak to se ti omlouvám, že bydlím ve

⁹³ PETRŽELKOVÁ, Hedvika. *Petra Soukupová: Správnou cestu člověk stejně nezná..* Lidovky.cz [online] © 18. 5. 2015, [cit. 27. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/rozhovor-Lidovky.html>

svým domě a že tady máš málo volna, já teda myslela, že když jsi tu včera tři hodiny odpoledne spala, že je to dost volno.“⁹⁴

Pro knihy Petry Soukupové je rovněž typické, že se nekoná nějaké velké finále či nečekaný zvrat, ale vyprávění jakoby přestává v určitém bodu. Ani tato dvě díla nejsou výjimkou.

3.6 Propojení obou děl

V době vydání obou knih již měla Petra Soukupová řadu děl rozprodaných mezi čtenáři, nebylo tedy překvapením, že se i v těchto nových knihách opět zajímá o rodinné vztahy. Ovšem i přesto dokázala jít dál a mnohé překvapit propojením děl a to hned velkým skokem mezi dětskou literaturou a literaturou pro dospělé. Sama autorka v rozhovoru pro portál Lidovky.cz uvádí, že obě knihy psala současně:

„Ano, psala jsem je paralelně a souvisejí spolu. Odehrávají se na stejném místě, částečně se překrývají v čase a některé postavy vystupují v obou knihách. (...) Šlo mi to pomalu a těžce. A vlastně tak, jak říkáte. Nejdřív jsem začala s Nejlepší pro všechny, pak jsem psala první část Snížka, pak zase chvíli pro dospělé, a když jsem se v téhle knize přiblížila k času Snížkovy smrti, tu pro děti jsem dopsala.“⁹⁵

Ačkoli by se na první pohled mohlo zdát, že obě knihy vlastně popisují tutéž zápletku, jen se v každé věnují jiným detailům a dávají prostor jiným postavám, ve skutečnosti se obě knihy zcela překryjí jen velmi zřídka. Fungují přitom i samostatně. Přečtení dětské knihy není podmínkou, vše potřebné čtenář nalezne už jen v knize pro dospělé a naopak. Kniha o Snížkovi slouží spíše jako takový příjemný bonus, který dospělému čtenáři dokreslí život v Rybné a vztahy mezi dětmi, rodiči nebo sousedy. Paradoxem je, že zatímco dospělý čtenář je obohacen i o jiné informace, které se dozví z dětské knihy, pro dětského čtenáře, jehož prioritou není přečíst, pro něj poměrně náročné dílo *Nejlepší pro všechny*, se *Kdo zabil Snížka?* stává jen další z řady dětských knih, byť se nedá upřít, že originální.

Prvků, které obě knihy propojují je hned několik. V první řadě je to stejné prostředí a postavy, ty se liší pouze prostorem, kterým je jim dán k jejich působení. V knize nalezneme i několik málo situací, které jsou v obou dílech zcela shodné. Za pozornost stojí i vztah Snížka s Viktorem, který je naznačen již v dětské knize, ale více je přiblížen v knize pro dospělé. Lze

⁹⁴ SOUKUPOVÁ, Petra. *Nejlepší pro všechny*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-400-2. s. 274

⁹⁵ KOPÁČ, Radim. *Dětský pohled je můj oblíbený, říká spisovatelka Petra Soukupová*. lidovky.cz [online]. © 12. 11. 2017, [cit. 28. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/detsky-pohled-je-muj-oblíbeny-rika-spisovatelka-petra-soukupova.A171110_111244_ln_kultura_jto

ho zařadit jako další pojítka mezi díly stejně jako motiv smrti, který v dětské knize zastupuje nehoda se Snížkem a v knize pro dospělé náhlá smrt Hanina otce, manžela Evy. Ta se s ní těžce smíruje a neustále chodí na hřbitov a nutí k tomu i své děti. Nesmíme zapomenout ani na autorku ilustrací a obálek knih Terezu Ščerbovou, která knihám dodala punc sounáležitosti viditelný na první pohled.

Sama autorka doporučuje nejdříve přečíst knihu pro děti, která nám poodhalí témata, která budou základem příběhů obou knih. Jsou jimi například milostný poměr matky samoživitelky se sousedem své matky, která lpí na dobrých sousedských vztazích: „(...) *slyším, jak babička křičí: Chápeš to, že my tady musíme žít dál, a mamka křičí: To je jediný, na čem ti záleží, co řeknou lidi! Protože tady s těma lidma žiju!*“⁹⁶ Samotný milostný poměr je silným spojovacím prvkem obou knih, jelikož díky důsledkům, které z něho vzešly, byl zabit Snížek, což se stane hlavním zvratem v knize pro dětské čtenáře a ovlivní tak celou její druhou polovinu. V knize pro dospělé se díky vyšetřování Snížkovy smrti Viktor více sblíží s Martinou a nalezne silnější vztah mezi kamarády z vesnice, což mu pomůže změnit názor na život na vsi a zároveň se díky tomu poté už nechce vrátit do města, což je to nejvýznamnější, co milostný poměr jeho matky a následná smrt Snížka přinese v knize pro dospělé. Samotný Jiří Seidl, milenec Hany, má v dospělé knize pouze jakousi epizodní roli. Berou sice s Hanou ze začátku vztah velmi vážně a plánují společnou budoucnost, ovšem když se vztah provalí, Jiří dá přednost své ženě a dceři a najednou z příběhu mizí a z prvotní zápletky, se silným zvrátovým potenciálem, se stává jen téměř bezvýznamná událost, která pro další vývoj děje není tak podstatná.

V obou knihách se také objevuje velmi problematický článek, se kterým si většina postav neví rady a vždy se najde pouze jedna osoba, která by ho dokázala ochránit před neblahým osudem. V dětské knize je to pes Snížek, kterého si moc přeje Martina, a o kterého, jak se zdá, se dokáže postarat jen paní Musilová:

*„A hezky se se Sněhem pomazlí a Sníh vrtí ocasem, a když na ni vyskočí, aby jí olízl obličej, tak se Faňova máma směje a já tomu nemůžu uvěřit, že ho snad někdo má rád jen tak, a skoro se rozbřečím.“*⁹⁷

V knize pro dospělé je problematickým dílkem Viktor, jehož povahové rysy jsou nápadně podobné Snížkovým. Ten najde spásu ve své babičce, jelikož matka ho nezvládá.

⁹⁶ SOUKUPOVÁ, Petra. *Nejlepší pro všechny*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-400-2. s. 204

⁹⁷ SOUKUPOVÁ, Petra. *Kdo zabil Snížka?*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-226-8. s. 51

„Viki, já na tebe prostě sama nestačím. Ale dyť já nic nedělám! Před měsícem jsi v obchodě ukradl sluchátka! A dneska tohle!“⁹⁸

Sníh i Viktor představují pro své rodiny komplikaci. Oba téměř neposlouchají, dělají si, co chtějí a jakmile se jim dá jen trocha svobody, okamžitě se dostanou do průšvihů, který za ně ovšem musí řešit ostatní. Mají problém i s přizpůsobením se novým podmínkám, do kterých jsou však vrženi, aniž by s tím mohli něco zásadního udělat. Co se týče Viktora, ten ještě dokáže celkem zdatně manipulovat s okolním ve svůj prospěch. Není tedy divu, že si k sobě tyto dva našli cestu, ačkoli většina lidí v Rybné a okolí se Snížkovi vyhýbali a báli se ho a Viktora osočovali z „pražáctví“, nutno dodat, že v některých případech oprávněně.

„Stojím u plotu a pozoruju ho, jak bez oka vypadá, vypadá fakt divně, ale přesto natáhnu ruku až k plotu a řeknu, ahoj pse. A on na mě dál štěká, ale já vím, že mě nekousne, nechce kousnout, a tu ruku prostrčím a on se nechá pohladit. V tu chvíli nevím, k čemu mi to bude, že jsem se s ním skamarádil, ale jsem rád.“⁹⁹

V příběhu na delší čas vyvstává otázka, zda oba tyto protagonisté byli už ze své podstaty nevychovaní, a tedy pro okolí těžko přijatelní, nebo prostě, co se týče Viktora hlavně ze začátku, potřebovali jen jiné přijetí a trpělivost od druhých. Jak by se vyvíjelo chování Snížka, kdyby ho někdo opravdu láskyplně přijal a věnoval se mu, se už nedozvíme, jelikož z příběhu předčasně odešel. U Viktora ovšem časem odpověď dostaneme. Vlastně ho z outsiderství dostala jeho babička, která k němu uplatňovala odlišný přístup než většina lidí, se kterými se setkal a opravdu z něj dokázala vychovat šikovného a poslušného kluka, kterého poté okolí mnohem lépe přijímalo.

Nesmíme opomenout nejvýraznější propojující prvek a to jsou postavy. Pokud se nejdříve zaměříme na ty dětské, zjistíme, že *„pro oba dětské hrdiny je typická autentická přímočarost a nezátíženost společenskými konvencemi, a tak jsou si vypravěči stylově velmi podobní.“¹⁰⁰* Martina se v knize pro děti vyjadřuje v mnohem jednodušeji vystavených souvětích, soustředí se hlavně na záležitosti kolem Snížka a nic jiného ji nezajímá. Nemá v knize, pro dospělé, stěžejní roli, v té dětské je vykreslována jako skromná dívka ochraňující svého psa za každou cenu, ovšem pokud se na ni zaměříme v knize pro dospělé, zjistíme, že ke

⁹⁸ SOUKUPOVÁ, Petra. *Nejlepší pro všechny*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-400-2. s. 13

⁹⁹ Tamtéž s. 145

¹⁰⁰ DRAHOŇOVSKÁ, Kamila. *Soukupová, Petra Nejlepší pro všechny*. iliteratura.cz [online] © 31. 1. 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/Clanek/39403/soukupova-petra-nejlepsi-pro-vsechny>

všem vlastnostem přibyla až cholerická vzteklost a zuřivost. Viktor popisuje incident, kdy se naštvála při hodině.

„(...) ve škole se takhle jednou naštvála při hodině a učitelka ji musela poslat na záchod, aby se uklidnila, a pak dostala poznámku, a když odcházela, tak kopl do dveří, a to už věděla, že bude mít průšvih.“¹⁰¹

Z další ukázky, kdy Martina obviní Viktorovu babičku, že vypíchla Sněhovi oko, je patrné, že Martina se takřka neovládá při svých záchvatech vzteku.

„Řekni to mámě, že mu to udělala Viktorova babička, řekne Martina. Přece nemůže psovi jenom tak vypíchnout oko. Neudělala! A co když mu to vyklovla ta ptačí matka, když bránila to ptáče, řekne Kryštof (...). Ty se do toho neplet, Kryso, řekne mu Martina. Pes má být na zahradě, a ne v noci v lese, řeknu já. Jestli přišel o oko, tak dobře mu tak. A Spearow má něco s křídlem, takže je to vlastně vyrovnaný. Na blbýho ptáka kašlu, Ptáku (pozn. Viktor je přijmením Ptáček), řekne Martina (...).“¹⁰²

Tak jako na Martině nestojí děj v knize Nejlepší pro všechny, ani Viktor nějak zvlášť neposouvá děj v knize pro děti. Jeho úloha je důležitá snad jen, když Martinu vysvobodí z kůlny pana Krále, který ji tam zamkne a také v knize lépe pochopíme vztah mezi ním a Martinou. Velký prostor však jeho postava dostává v knize pro dospělé. Tam se stane i jedním z hlavních motivů. Jeho vypravěčský záběr je mnohem širší než ten Martiny, představuje nám situace ze svého subjektivního pohledu a obohacuje čtenáře o dětský pohled na rodinné vztahy.

V následující ukázce se podíváme na tutéž situaci, která je popisována, nejdříve v dětské knize z pohledu Martiny a poté v knize pro dospělé z pohledu Hany. Martina se chystá na noční výpravu ke Králům, hledat důkazy o Snížkovi a Hana se právě rozešla s Jiřím a jede rozrušená zpět do Prahy.

Pohled Martiny: *„Celá se oblíknu do černých věcí, akorát bundu mám prostě červenou, to se nedá nic dělat, a vezmu si tátovu černou čepici a mámin tmavej šátek, kterej si uvážu přes obličej. (...) Jdu po vesnici, svítí jenom některý lampy, a najednou proti mně z cesty, která vede k řece, vyjede auto, který nemá rozsvícený světlá, a docela rychle kolem mě profrčí. Ani se nestačím schovat. Připadá mi, že to byla Viktorova máma. Po chvíli jede ve svém autě pan Seidl, to už se schovat stihnu, nechci, aby mě někdo viděl.“¹⁰³*

¹⁰¹ SOUKUPOVÁ, Petra. *Nejlepší pro všechny*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-400-2. s. 256

¹⁰² Tamtéž s. 136 -137

¹⁰³ SOUKUPOVÁ Petra. *Kdo zabil Snížka?*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-226-8. s. 86

Pohled Hany: „Až když kus odjede, podívá se do zpětného zrcátka, vidí, že Jiří něco ukazuje, ale Hana to nechápe, jen z jeho pohybů je vidět, že to není nic, kvůli čemu by musela zastavovat. Až po chvíli, kdy u silnice mine nějaké dítě z vesnice, uvidí ho až na poslední chvíli, Haně dojde, že si nerozsvítla světla.“¹⁰⁴

Jak už bylo řečeno, není povinností přečíst obě knihy. Dokáží totiž existovat i jedna bez druhé a přesto poskytují čtenáři zajímavé příběhy k zamyšlení. Avšak, i z této kapitoly je zřejmé, že pokud se rozhodneme přečíst si je obě, dostaneme opravdu nevšední čtenářský zážitek.

¹⁰⁴ SOUKUPOVÁ, Petra. *Nejlepší pro všechny*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-400-2. s. 255

Závěr

V této práci jsme se zabývali knihami - *Kdo zabil Snížka?* a *Nejlepší pro všechny* od současné české autorky Petry Soukupové. Nejprve jsme se zaměřili na českou literární scénu po roce 1989, konkrétněji na žánr příběh s dětským hrdinou a detektivní prózu pro děti a mládež, jejíž prvky má hlavně dětská kniha *Kdo zabil Snížka?*. V následující kapitole o autorce a jejím díle jsme se seznámili s autorčiným osobním životem i kariérou, která není pouze spisovatelská, ale i scénaristická, z níž je nejslavnější seriál *Comeback (2008 – 2011)*. Zároveň si vyzkoušela i práci dramaturgyně a to u seriálu *Ulice (2005 – dosud)*. Její spisovatelská dráha je v práci mapována od roku 2007, kdy vydala svou velmi úspěšnou prvotinu *K moři (2007)*, až po rok 2020, kdy se na pultech objevila zatím její poslední kniha *Věci, na které nastal čas (2020)*. Stala si držitelkou několik ocenění, mezi něž patří Cena Jiřího Ortena, Magnesia Litera nebo ocenění White Ravens a Suk – čteme všichni. Nominována byla i na Cenu Josefa Škvoreckého a znovu dvakrát na Magnesii Literu.

Stěžejní část bakalářské práce se zabývá interpretacemi děl *Nejlepší pro všechny* a *Kdo zabil Snížka?*. Přiblížili jsme si děje obou knih a detailněji jsme se zaměřili na rozbor postav, jejich povah a vzájemné vztahy. Také jsme probrali různé konfliktní situace, abychom získali určitou představu o tom, proč jsou postavy takové, jaké jsou a co je vede k tomu, aby se tak často dostávali do vyhrocených situací. Zjistili jsme, že největším problémem a spouštěčem konfliktů v obou knihách je nedostatečná komunikace a nepochopení. Postavy jsou často sobecké, myslí v první řadě jen na sebe, a namlouvají si, že ony ví, co je pro ostatní nejlepší. O Martině jsme, zejména díky knize pro dospělé, zjistili, že kromě obětavosti, skromnosti a cílevědomosti je také dosti vznětlivá a trpí záchvaty vzteku. Hana je velmi nespokojená se svým životem a nedokáže si to přiznat, proto je protivná ke svému okolí. Chce tím skrýt své osobní a profesní prohry. Eva se jeví jako jedna z nejsympatičtějších postav. Snaží se každému vyhovět, ovšem ani ona se nemá daleko k manipulaci a svou dceru mnohdy ani nechce pochopit. Viktorova proměna je nejsilnější z celého příběhu. Udělal pokrok a stal se z něho šikovný, soběstačný a zodpovědný chlapec. Celkově mají děti v obou dílech poměrně těžkou pozici. Jsou zcela pod vlivem svých rodičů, kteří je ale nechtějí pořádně vyslechnout a promluvit si s nimi o jejich potřebách a starostech. U Martiny dojde ke zlepšení alespoň na konci knihy, ale Viktor je svou matkou donucen vrátit se do Prahy bez jakýchkoli diskuzí.

Dále jsme se v práci zaměřili na motivy v knihách. Kromě motivu rodiny, jež je pro autorku typický, se v knihách objevují i motivy zodpovědnosti, přátelství, smrti, lidských a rodinných vztahů a motiv odpuštění. Kniha pro dospělé se zabývá mezigeneračními střety a motivy jsou velmi podobné knize předchozí. Rodina zde však nefiguruje jako zázemí, bezpečné místo, kde se může se vším svěřit, kde všichni budou stát při něm, ale spíše jako spouštěč stresu a neshod. Mezi postavami velmi vážně komunikace, často vznikají neshody, rodinná setkání se všichni snaží jen přežít. Kniha pro děti se soustředí spíše na dětský svět a na povrchní názory dětských hrdinů, na jejich starosti a problémy. Analýzy a rozbory, kterými jsme se v práci zabývali, vychází z vlastní četby a odborné literatury.

Literatura Petry Soukupové nám ukazuje, jak je důležitá správná komunikace a že zabývat se, byť opakovaně, ve svých dílech mezilidskými a rodinnými vztahy má smysl. Jsou to navíc témata, která budou vždy aktuální.

Seznam použitých zdrojů

SOUKUPOVÁ Petra. *Kdo zabil Snížka?*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-226-8.

SOUKUPOVÁ, Petra. *Nejlepší pro všechny*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-547-4.

ČEŇKOVÁ, Jana. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-095-X.

DUŠKOVÁ, Lucie. *Současná česká detektivka*. Ladění. 2002 (1). ISSN 1211 – 3484.

FIALOVÁ, Alena. *V souřadnicích mnohosti – Česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014 ISBN 978-80-200-2410-7.

MOCNÁ Dagmar, PETERKA, Josef. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X.

SLADOVÁ, Jana a kol. *Dětství a dospívání v současné literatuře pro děti a mládež*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014. ISBN 978-80-244-4025-5.

ŠUBRTOVÁ, Milena. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež II*. Praha: Libri, 2012. ISBN 978-80-7277-506-4.

URBANOVÁ, Svatava a kol. *Literatura pro děti a mládež na začátku tisíciletí. Kontexty, problémy, trendy*. Praha: Obec spisovatelů, 2009. ISBN 978-80-904218-3-7.

URBANOVÁ, Svatava. *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2001. ISBN 80-7220-185-9.

Elektronické zdroje:

BALDÝNSKÝ, Tomáš. *Řekli o knize*. hostbrno.cz [online]. © 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.hostbrno.cz/nejlepsi-pro-vsechny/>

BENEDIKTOVÁ, Jana. *Recenze: Rodinné etudy Petry Soukupové jsou nejlepší pro všechny*. ct24.ceskatelevize.cz [online] © 29. 1. 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/2375809-recenze-rodinne-etudy-petry-soukupove-jsou-nejlepsi-pro-vsechny>

ČECHLOVSKÁ, Magdalena. *Děti vědí o dospělých své, ukazuje Petra Soukupová v nové knize pro malé čtenáře*. archiv.hn.cz [online]. © 2017, [cit. 25. 2. 2022]. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-65921100-petra-soukupova-kdo-zabil-snizka-host-kniha-recenze>

ČECHLOVSKÁ, Magdalena. *Tři sestry na cestě. Nemilosrdná autorka Soukupová napsala trpkou road movie.* iHned.cz [online]. 28. 4. 2015, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Pod-snehem-iHned.html>

Český rozhlas. *Nechala umřít psa. „Nenapadlo mě ale, že by s tím lidmi mohli mít problém,“ říká Petra Soukupová.* dvojka.rozhlas.cz [online]. © 2017, [cit. 25. 2. 2022]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/nechala-umrit-psa-nenapadlo-me-ale-ze-s-tim-lidi-mohli-mit-problem-rika-petra-7455857>

DRAHOŇOVSKÁ, Kamila. *Soukupová, Petra Nejlepší pro všechny.* iliteratura.cz [online] © 31. 1. 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/Clanek/39403/soukupova-petra-nejlepsi-pro-vsechny>

E-knihovna. *Petra Soukupová, oblíbená česká spisovatelka o eknihách a svých začátcích.* eknihovna.cz [online]. [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.eknihovna.cz/rozhovory/petra-soukupova/>

FORMÁNEK, Jaroslav. *Literatura je normální práce.* petrasoukupova.cz [online]. 20. 1. 2008, [cit. 20. 1. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/rozhovor-Respekt.html>

Host. *Krvavý Bronx.* hostbrno.cz [online]. 2020, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.hostbrno.cz/krvavy-bronx/>

iLiteratura.cz. *Soukupová, Petra Nejlepší pro všechny.* iliteratura.cz. [online]. ©31. 1. 2018, [cit. 28. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/Clanek/39403/soukupova-petra-nejlepsi-pro->

KOPÁČ, Radim. *Dětský pohled je můj oblíbený, říká spisovatelka Petra Soukupová.* lidovky.cz [online]. © 12. 11. 2017, [cit. 28. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/detsky-pohled-je-muj-oblibeny-rika-spisovatelka-petra-soukupova.A171110_111244_In_kultura_jto

KOPÁČ, Radim. RECENZE: *Novinka Petry Soukupové není ani překvapení, ani zklamání.* idnes.cz [online]. 30. 11. 2020, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/recenze-kniha-veci-na-ktere-nastal-cas-roman-petra-soukupova-novinka-nakladatelstvi-host.A201130_092606_literatura_kiz

KOPÁČ, Radim. *Snížek aneb Žádnéj fakt zlej člověk.* Týdeník Rozhlas, 49/2017. [online]. © 2017, [cit. 25. 2. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/pdf/recenze-Kdo-zabil-Snizka-Roszhlaz-2018.pdf>

KOPÁČ, Radim. *Z recenzí*. czechlit.cz [online]. © 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/autor/petra-soukupova-cz/>

Nakladatelství Meander. *Tereza Ščerbová*. meander.cz [online]. © 2018, [cit. 15. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.meander.cz/tereza-scerbova/>

Novinky.cz. *Výběr Salonu: Soukupová, Saarikoski, Grunberg, šoa povídky, Liška a české Chicago*. novinky.cz. [online]. © 2017, [cit. 25. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/salon/clanek/vyber-salonu-soukupova-saarikoski-grunberg-soa-povidky-liska-a-ceske-chicago-40053309>

OPLATKOVÁ, Martina. *Když pomůže zvířátko*. petrasoukupova.cz. [online]. 4/2015, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Bertik-Knizni-novinky.html>

PETRŽELKOVÁ, Hedvika. *Petra Soukupová: Správnou cestu člověk stejně nezná*. petrasoukupova.cz [online]. 18. 5. 2015, [cit. 15. 2. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/rozhovor-Lidovky.html>

POLÁK, Michal. *Kniha Pod sněhem Petry Soukupové ubezpečuje, že dospělost nechceš*. Český rozhlas, Radio Wave. [online]. 3. 4. 2015, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Pod-snehem-Radio-Wave.html>

SOUKUPOVÁ, Petra. *Bertík a čmuchadlo*. petrasoukupova.cz [online]. 2015, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/bertik-a-cmuchadlo.html>

SOUKUPOVÁ, Petra. *K moři*. petrasoukupova.cz [online]. 2008, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/k-mori.html>

Soukupová, Petra. *K moři*. petrasoukupova.cz [online]. 2008, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Zmizet-Instinkt.html>

SOUKUPOVÁ, Petra. *Marta v roce vetřelce – kniha, která v člověku zanechá stopu*. petrasoukupova.cz [online]. 20. 12. 2011, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Marta-CBDB.html>

SOUKUPOVÁ, Petra. *Petra Soukupová - životopis*. petrasoukupova.cz [online]. [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/zivotopis.html>

SOUKUPOVÁ, Petra. *Zmizet*. petrasoukupova.cz [online]. 2010, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/zmizet.html>

ŠAFRÁNEK, Šimon. *Uklizeno Petra Soukupová*. petrasoukupová.cz [online]. 6. 8. 2009, [cit. 5. 3. 2022] Dostupné z: <http://www.petra-soukupova.cz/rozhovor-Instinkt.html>

Šídlová, Tereza. *Spisovatelka Petra Soukupová porodila dceru Marlu*. magazin.aktualne.cz [online]. 30. 1. 2013, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kratke-zpravy/spisovatelka-petra-soukupova-porodila-dceru-marlu/r~i:article:770086/>

ŠTĚPÁNEK, Radek. *Klub divných dětí jsem psala i pro rodiče, aby svým dětem víc porozuměli*. kavarna.hostbrno.cz [online]. 21. 11. 2019, [cit. 5. 3. 2022]. Dostupné z: <https://kavarna.hostbrno.cz/clanky/klub-divnych-deti-jsem-psala-i-pro-rodice-aby-svym-detem-vic-porozumeli>

URBANOVÁ, Svatava a kol. *Literatura pro děti a mládež na začátku tisíciletí. Kontexty, problémy, trendy*. Praha: Obec spisovatelů, 2009. s. 21 – 23 ISBN 978-80-904218-3-7

VANĚK, Petr. *Cena Jiřího Ortena (2008)*. iliteratura.cz [online]. 12. 11. 2008, [cit. 5. 3. 2022] Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/Clanek/23349/cena-jiriho-ortena-2008>

ZELINKOVÁ, Lucie. *RECENZE: Komparace tří generací v rodině. Petra Soukupová napsala další brilantní studii rodinných trápení*. novinky.cz [online]. © 2018, [cit. 25. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/clanek/recenze-komparace-tri-generaci-v-rodine-petra-soukupova-napsala-dalsi-brilantni-studii-rodinnych-trapeni-40058572>

Zlatá stuha. *Iva Mrkvičková – Maja a Kim, O ilustrátorce*. zlatastuha.cz [online]. © 2018, [cit. 15. 2. 2022]. Dostupné z: <http://www.zlatastuha.cz/maja-a-kim-1>

Anotace

Jméno a příjmení:	Jana Vacková
Katedra:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Sladová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Analýza literárních vazeb v knihách Petry Soukupové Kdo zabil Snížka a Nejlepší pro všechny
Název v angličtině:	The analysis of literary connections in the books by Petra Soukupová Kdo zabil Snížka and Nejlepší pro všechny
Anotace práce:	Bakalářská práce analyzuje literární vazby v knihách Petry Soukupové Kdo zabil Snížka? a Nejlepší pro všechny. První kapitola teoretické části se věnuje Literatuře pro děti a mládež a její historii, v podkapitolách je více rozebírán žánr příběh s dětským hrdinou a detektivní próza. Dále je zde zmiňován i motiv rodiny v současné próze s dětským hrdinou. Jedna z kapitol je věnována i samotné autorce a jejímu životu. Cílem mé práce je podrobně analyzovat obě knihy, nejprve každou zvlášť a poté je rozebíráno i jejich propojení a to, do jaké míry se obě knihy ovlivňují, ačkoli jsou každá jiného žánru. V práci je rozebíráno prostředí a jeho atmosféra, charakteristiky postav nebo rodinné vztahy a konflikty. Dále se v práci zabývá motivy a prvky, které se v knihách vyskytují.
Klíčová slova:	Petra Soukupová, Kdo zabil Snížka?, Nejlepší pro všechny, česká literatura pro děti a mládež, rodinné vztahy
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis analyzes literary connections in Petra Soukupova's books Kdo zabil Snížka? and Nejlepší pro všechny. The first chapter of the theoretical part deals with Literature for Children and Youth and the history of this literature. In the subchapters the genre of story with a child hero and detective prose is discussed in more detail. The motif of the family in contemporary prose with a child hero is also mentioned here. One of the chapters is bestowed to the author's life. The aim of my work is to analyze in detail both books in detail, first each separately and then their interconnection and the extent to which both books affect each other, although they are each of a different genre. The work discusses the environment and atmosphere, characteristics of the characters and family relationships and conflicts. The thesis also deals with the motives and elements that appear in the books.
Klíčová slova v angličtině:	Petra Soukupova, Kdo zabil Snížka?, Nejlepší pro všechny, czech literatur efor kids and youngsters, family relationships
Přílohy vázané v práci:	0
Rozsah práce:	49
Jazyk práce:	Český jazyk